

TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND
GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA OSAKOND

Eesti Puutööliidu viiekeelse terminibaasi inglise-eesti osa
kohaldamine sõnastikuks puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi
puudutava sõnavara näitel

Magistriprojekt

Autor: Mari Riistop
Juhendaja: Krista Kallis

Tartu 2007

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Terminibaasid, sõnastikud ja nende koostamise põhimõtted	6
Eesti Puutööliidu viiekeelse terminibaasi kirjeldus	8
Tähelepanekud ja kommentaarid Puutööliidu terminibaasi analüüsi kohta terminibaaside koostamise põhitõdede kontekstis ja üldiselt	10
Eesti Puutööliidu terminibaasi inglise-eesti osa korrigeerimisest ja puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi puudutava sõnastiku koostamisest.....	15
Kokkuvõte.....	19
Summary	21
Inglise-eesti puitmaterjali omaduste, rikete ja defektide sõnastik	23
Kasutatud lühendid ja sümbolid.....	23
Kasutatud kirjanduse loetelu	49
Lisa: Eesti Puutööliidu terminibaasi osa. Puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi käsitleva sõnastiku valmimisel kasutatud kirjed.....	51

Sissejuhatus

Paljud välismaalased, kes Eestisse satuvad, tunnevad siirast imestust, nähes seda väikest riiki õhust või sõites ringi siinsetel suurematel ja väiksematel teedel. „Nii palju puid! Nii roheline!” Sageli olen sellest üllatusest osa saanud ja algul üllatusin isegi. Miks see neid ometi nii rabab? Tõsi aga on, et suur osa Euroopast on nüüdseks põldude või heal juhul kultuurmetsa all ning nii mitmekesist, hästi ligipääsetavat ja sageli ka mõnusalt privaatset metsa ei näe sageli. Mets on osa Eestist ja julgen arvata, et ka eestlase olemusest. Metsa- ja puidutööstuse tooted on Eesti üks suuremaid ekspordiartikleid, ent selles on suur osa ka imporditud puitmaterjalil – kui Eestis on kokku üle kahe miljoni hektari metsamaad, mille aastane juurdekasv on 4,98 tihumeetrit hektari kohta¹, siis saematerjali import 2006. aastal oli 733,000 tihumeetrit, sellest suurem osa tuli seejuures Venemaalt ning eksporditi omakorda Inglismaale [Castle 2007]. Sestap on arvukalt ka inimesi, kes selle valdkonna termineid oma igapäevatöös kasutavad, ning neidki, kes valivad pärast keskkooli just metsa ja puiduga seotud eriala, et selle paremale tundmaõppimisele õpingutes ja hiljem karjääris keskenduda.

Rahvusvaheline äri ja ka teadus on hetkel arvestatavalt inglise keele kesksed, nii et selle keele termineid sugeneb mitte ainult väikestesse, vaid suurtessegi keeltesse märkamatu, ent järjekindlalt. Kindlasti lihtsustab see suhtlemist, samas aga kujutab ohtu omakeelse sõnavara rikastumisele. Nagu viitab María Teresa Cabré oma raamatus „Terminology. Theory, methods and applications” (lk 3), on see tendents kaasa toonud omamoodi paradoksaalse olukorra: ühest küljest on suund „monolingvismile”, mis rahvusvahelisest seisukohast on efektiivsem, teisalt aga tunnustatakse rahvuskeeli „loomulike töövahenditena kõigil suhtlustasanditel”² ja tehakse isegi riikide valitsuste tasandil jõupingutusi selleks, et omakeelset terminoloogiat korrastada ja täiendada.

Selles valguses on väga tervitav, et Eesti Puutööliit koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga on võtnud ette töö koostada ulatuslik puidutööstuse-alane terminibaas, mis aitaks praegusi ja tulevasi puidutehnolooge ning teisi, kes nimetatud valdkonna sõnavara oma töös vajavad. On ju tulevaste spetsialistide koolitamine kõige tõhusam vahend erialasõnavara kinnistamiseks selle kasutajate teadvuses [Cabré 1999:50], olgugi aeganõudev. Liati ei ole erialasjatundjate koostöö ühe sellise terminibaasi valmimise juures mitte soovituslik, vaid pigem kohustuslik: „ainult erialaspetsialistid suudavad välja kujundada mõistesüsteeme ja hinnata

¹ <http://www.emtl.ee/index.php?main=97&sess=9df1e8a86761c5c7207fc4f9d4829a17> (30.05.2007)

² Siin ja edaspidi on tsitaadid M.T.Cabré ning S.E.Wrighti raamatutest magistriprojekti autori tõlgitud.

terminite kasutuskõlblikkust.” [Idem, lk 18] Mis puutub metsandust ja puiduteadust käsitlevatesse sõnastikesse, siis hetkel on neid mõni üksik: osa terminitest leiab TEA kirjastuse „Teaduse ja tehnika seletavast sõnaraamatust” (1997) või Euroülikooli „Inglise-eesti tehnikasõnaraamatust“ (2000) ning AS Forest on 1995. aastal Tallinnas välja andnud raamatukese „Eesti-inglise metsanduslik minisõnastik. 1100 sõna-sõnaühendit”, lisaks on Tartu Ülikooli juures kaitstud mõned magistriprojektid, mis suuremal või vähemal määral sama teemat käsitlevad: Katrin Keremäe „Metsakorralduse ja metsakasvatuse saksa-eesti terminoloogiline sõnastik” (Tartu 2002), Maret Rökk „Saematerjal ja selle kvaliteedi näitajad. Terminoloogiline sõnastik” (Tartu 2002), Epp Tohver-Bulavs „Eesti – saksa treimistöodealaste terminite valiksõnastik” (Tartu 2004), Triinu Lööve „Veebipõhine spooni ja paindvineerdetailide tootmisel kasutatavate terminite inglise-eesti ja eesti-inglise seletav sõnastik“ (Tartu 2006) ning Kristiina Renel „Eesti linnade vanema puitarhitektuuri eesti-inglise valiksõnastik” (Tartu 2006).

Teisest küljest on terminoloogiatööl teatud iseärasused, millega tuleb terminibaase ja sõnastikke koostades arvestada. Kui teadmised oma valdkonnast on erialaekspertidel olemas, siis neid detaile nad tavaliselt ei tunne, mis tähendab, et sellist sorti projektid vajaksid keeletoimetajat (samale viitab ka Cabré, lk 19).

Niisiis olid eeldused käesoleva magistriprojekti sünniks loodud – olemas oli Eesti Puutööliidu seni avaldamata terminibaas; oli töörühm, millesse kuulusid teadlased, keda võib pidada oma ala absoluutseteks ekspertideks Eestis, ent ei ühtegi keeleinimest; ja oli magistrant, kes otsis oma lõputöö jaoks väljakutsuvat ja huvitavat teemat. Tegelikult on ju väga ambitsioonikas plaan kirjutada töö sellest, kuidas eeldatavalt võiks koostada üht head sõnastikku. Ometi just selline mõte tekkis, kui selgus, et mainitud terminibaasis on üksjagu sellist, mis veel kohendamist tahaks, ja trükki andmiseks ei sobinud see olemasoleval kujul sugugi (kuid sellest täpsemalt allpool). Samuti tuli ilmsiks, et kui välja arvata Arvi Tavasti hindamatu väärtusega loengud Tartu Ülikooli magistrantidele, on Eestist üsna raske leida enam-vähem ammendavat teavet selle kohta, millest peaks terminoloogiatöös ennekõike lähtuma ja milliseid tüüp vigu saab ja tuleb vältida.

On olemas juba mainitud M.T.Cabré raamat, ent selle ingliskeelset versiooni on terve Eesti peale paar-kolm eksemplari (katalaanikeelsest originaalist on meie mail kasu paraku vähestele), samuti võib Tallinnast Rahvusraamatukogust leida Wrighti-Budini kaheköitelise teose „Handbook of Terminology Management”, milles on vajalik info küll olemas, ent hiiglasliku mahu tõttu raskesti haaratav. Tartu Ülikoolis aga on olemas kirjaliku ja suulise tõlke erialad, mille õppurid ja lõpetajad kõik selleteemalisi näpunäiteid vajama peaksid.

Niisiis loodan, et tulevikus võiks sellest magistriprojektist leida abi, kui on vaja ülevaadet saada või meelde tuletada, mida peaks tegema ja mida ei tohiks teha, kui käsil oskussõnastiku koostamine.

Näidiseks sai võetud see osa Puutööliidu terminibaasist, mis käsitleb puitmaterjali erinevaid omadusi, liike ja kahjustusi, sest need terminid on tõenäoliselt ühed enamkasutatavamad baasis sisalduvatest. Terve andmebaasi korrastamisega on praeguseks juba alustatud, ent selle töö nõuete jaoks oli see kaheldamatult liiga mahukas ülesanne (on ju baasis ligi 2000 kirjet, millest igaühes terminid viies keeles). Ka seetõttu tuli teha valik, ja seda valikut saabki näha selle magistriprojekti sõnastikuosas.

Sissejuhatuse lõpetuseks tahaksin avaldada tänu Märt Rahamägile Eesti Puutööliidust tema asjaliku abi ja julgustava ning positiivse suhtumise eest ning oma isale Märt Riistopile, kes mind Puutööliidu inimestega kokku viis, sest selleta oleks käesolev töö kindlasti hoopis teistsugune.

Terminibaasid, sõnastikud ja nende koostamise põhimõtted

Käesoleva töö pealkirjas viidatakse „terminibaasi kohaldamisele sõnastikuks” – eeldatavasti peaks nende kahe formaadi vahel siis olema teatavad põhimõttelised erinevused. See peatükk põhineb paljuski raamatul „Terminology. Theory, methods and applications”, sest terminoloogiaekspert Cabré annab seal väga hea ülevaate nii sellest, milline on vahe termino- ja leksikograafiatööl, kui sellestki, millised nõuded esitatakse terminograafiatöös terminitele, definitsioonidele ja allikatele (allikmaterjalide kohta vt. peatükist „Eesti Puutööliidu terminibaasi inglise-eesti osa korrigeerimisest ja puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi puudutava sõnastiku koostamisest”, lk 17-18). Samuti oli palju abi Arvi Tavasti terminoloogiakursusest 2005. aasta sügisel, kust sai hulgaliselt väärtuslikke mõtteid.

Üks praktiline erinevus, mis terminibaasi ja sõnaraamatut võrreldes kohe silma hakkab, on see, et esimeses pole märgitud, millise sõnaklassiga on tegu, samas kui teises on iga kirje juures harilikult märges, kas tegemist on nimi-, tegu- või muu sõnaga. Põhjus seisneb tõigas, et terminoloogiast tegeleb reeglina ainult nimisõnadega, samas kui „üldises keelesõnaraamatus on esindatud kõik grammatilised kategooriad” [Cabré 1999:36]. Selline reegel tuleneb sellest, et „sõnaraamatutes kirjeldatakse sõnu seoses nende kasutamisega teatud kontekstis, neid peetakse kõne-elementideks. Terminoloogia jaoks omakorda on huvi pakkuvad terminid ise ja ei käänamine-pööramine (...) ega süntaks (...) mängi rolli.” [Idem, lk 33]

Järgmiseks eristab terminograafe ja leksikograafe suhtumine sünonüümidesse ja polüseemiasse. Kui tavasõnaraamatus on sõna erinevad tähendused kogutud ühte kirjesse ja neid eraldatakse numbriga, siis terminibaasis peaks selle koha peal olema nii mitu kirjet kui on tähendusi ehk „terminoloogias suhtutakse üldkeeles polüseemiasse kui homonüümiasse” [Idem, lk 40]. Sünonüümidele ei pruugi olla viidatud, need tunneb ära kokkulangeva definitsiooni järgi, aga seda on üsna keeruline tuvastada.

Parimad sõnastikud ja sõnaraamatud valmivad tegelikult termino- ja leksikograafiatöö põhimõtete ühendamisel: ideaalis tuleks enne koostada mõistesüsteem, korjata sealt välja terminid, need defineerida ja hiljem sõnastikuks ümber kohendada. Näiteks sünonüümidele viitamine ja märkimine, kas tegu on täis- või osasünonüümidega, on kasutaja jaoks väga vajalik informatsioon. Terminograafia nõudmiste rakendamise eelis koostamisel on see, et taustsüsteem on paremini läbi mõeldud (taustsüsteem on olemas) ja definitsioonid vähemalt peaksid olema selgemad ja üheselt mõistetavamad.

Cabré järgi võib definitsioonide esitamise põhimõtted terminoloogiatöös kokku võtta järgmiselt [Cabré 1999:106-107]:

- „Definitsioonid peaksid olema koostatud selliselt, et peamised kirjeldavad märksõnad on grammatiliselt kategooriaalt võrdsed defineeritava terminiga ning semantilises mõttes hõlmavad seda:

oxygenate: treat, combine or infuse with oxygen /.../

- Definitsioonides tuleb kasutada [üldkeeles] tuntud sõnu; kui kasutatakse spetsiifilisemaid sõnu, peavad need olema terminitena samas sõnastikus või sõnaraamatus defineeritud:

kymogram: graph or record made by a kymograph

kymograph: instrument for recording variations in pressure, as of the blood, or in tension, as of muscle, by means of a pen or stylus that marks a rotating drum

- Definitsioonid ei tohi olla tsirkulaarsed:

dense: having relatively high density

density: the quality or condition of being dense

- Termineid ei tohiks defineerida selliselt, et definitsioonis eitatakse midagi:

unequal: not equal

true: not false

- Definitsioonid ei tohiks sisaldada tarbetuid parafraseeringuid, milles esitatud teavet saab välja lugeda terminist endast:

/.../ tricolour: having three colours

(„Handbook of Terminology Management” nimetab selliseid definitsioone tautoloogilisteks [Wright 1997:71].)

- Definitsioonid peaksid vältima metalingvistilisi vormeleid:

circulate: verb designating the action of moving or passing through...”

Wrighti põhjal saab siia lisada veel ühe kriteeriumi või pigem viite tüüpveale [Wright 1997:71]:

- Definitsioonid ei tohiks olla otsetõlked teistest keeltest, arhailised või ülemäära täpsed.

Nagu näha, on üsna palju aspekte, mida peaks termineid defineerides meeles pidama. Nagu viitab „Handbook of Terminology Management”, tulenevad eksimused nende tõdede suhtes „eelkõige terminograafide puudulikest teadmistest, ent mis veel tähtsam, sellised vajakajäämised on traditsioonide puudumise, ebapiisava teooriasse süvenemise ja ametlikes reeglites kokku leppimata jätmise tulemus.” [Wright 1997:71-72]

Eesti Puutööliidu viiekeelse terminibaasi kirjeldus

Selles peatükis annan ülevaate, mida kõnealune Eesti Puutööliidu terminibaas tervikuna endast kujutab, kes on selle koostajad ning millised on nende eesmärgid. Järgmises peatükis keskendume sellele, milline on see terminibaas terminoloogiatöö vasttutvustatud põhitõdede kontekstis.

Võttes taas kord aluseks M.T.Cabré raamatu (kus omakorda tsiteeritakse Rondeau'd, 1985; vt Cabré 1999:180), võime täheldada, et meie terminibaasi puhul on tegemist deskriptiivse baasiga, mis ei sisalda vähemalt esialgu ainult korrektset infot, vaid igasuguseid andmeid. Samuti liigitub kõnealune andmepank tegelikult ühekeelseks, sest definitsioonid esinevad ainult ühes keeles, eesti keeles. Küll aga pakutakse terminitele vasteid teistes keeltes: lisaks eesti keelele on ära toodud terminid inglise, saksa, soome ja vene keeles.

Mis aga terminibaasi sisusse ja koostamisse puutub, siis tuleb kindlasti mainida järgmist³:

Terminibaasi koostamisega alustati 2004. aasta sügisel, minu kasutada oli 2006. aasta kevade versioon. Praegu, 2007. aasta kevadel, töötatakse ligi 700 täiendava termini kallal. Projektis teevad kaasa TTÜ Puidutöötlemise õppetooli inimesed: viimistlemisega seotud terminite eest vastutab professor Tiit Kaps; puidutöötlemise seadmete ja tööriistadega seotud terminitega töötab lektor Üllar Luga; materjalide, tehnoloogia, ja puiduriketega seotud terminid on emeriitdotsent Rein Reiska vastutusalas; täienduste autorid on PhD Ants Tarraste ja hiljuti ilmunud „Puutöömeistri käsiraamatu” tõlkijad Epp ja Uku Velbri.

Esialgse terminite valiku tegid üldnimetatud TTÜ Puidutöötlemise õppetooli inimesed, valikuid on töö käigus täiendatud ja uusi termineid lisatud ning nagu mainitud, kestab täiendamistöö ka praegu. Inglise ja saksa keele vastete allikateks olid „Eesti-inglise tehnikasõnaraamat” ja „Deutsch-russisches Wörterbuch”, eurostandardid, koostajate keelekogemused ja erialakirjandus. Soome keele tõlge telliti Soomest, venekeelsed vastad on pärit töögrupi liikmete keelekogemustest, vene-eesti seletavast sõnaraamatust ja erialakirjandusest.

Projekti eesmärgiks oli anda kutseõppeasutustele ja spetsialistidele alus ühtseks terminoloogiaõpetuseks. Hetkel tegeletakse andmebaasi täiendamisega, misjärel on Puutööliidul ja TTÜ-l kavas terminoloogia välja anda õppematerjalina CD-l ning võimalik, et ka paberkandjal. Kuna esialgu ei ole baas läbinud keelelist korrektuuri ja ka tõlkeid on vaja täpsustada, on see praeguse seisuga piiratud kasutuses.

---

³ Info pärineb Märt Rahamägilte Eesti Puutööliidust.

Autori täpsustusena võib lisada, et plaan terminoloogiline andmebaas ka avalikult kättesaadavaks teha näib esialgu realistlikum elektrooniliselt (ja on ka peamine eesmärk). Saavutamaks, et kogu baasis sisalduv info jõuaks praktilist kasutust võimaldavas vormis ka trükki ja riulile, tuleb kõigepealt välja töötada süsteem, mille järgi teavet esitada – praegune formaat sobib elektroonilise otsingu jaoks suhteliselt hästi, aga nii mitmes keeles esitatud info paberile saamine ei ole ilmselt lihtne ülesanne. Kahe keelega töötamine nagu selles magistriprojektis on märksa teostatavam, ent vasted erinevates euroopa keeltes annavad loomulikult lisaväärtust. Tulevikus võiks mõelda ka näiteks prantsuse ja/või rootsi keele kaasamisele – rootsi seetõttu, et suhtlemine meie läänenaabritega on puiduturul väga tihe; prantsuse keel aga võiks andmebaasis sisalduda seepärast, et on üks Euroopa suurkeeltest ja Euroopa Liidu juures väga olulisel kohal, liiati on näiteks Eurostandardid kätte saadavad ka selles keeles ning kuna inglise-saksa-eesti suunal on need juba läbi töötatud, kujutaks see endast märkimisväärselt väiksema töömahuga ettevõtmist.

Tähelepanekud ja kommentaarid Puutööliidu terminibaasi analüüsi kohta terminibaaside koostamise põhitõdede kontekstis ja üldiselt

Kuna praegu on terminibaas olemas ainult elektroonilisena, ei saa tegelikult rääkida eesti- inglise või inglise-eesti suunast, vaid otsingul saab valida põhikeele (otsingu keele) ning tulemusena näeb termineid kõigis viies keeles ja eestikeelset definitsiooni. Kokku on andmebaasis 1982 kirjet, mille terminilahtrites on sageli mitu terminit koos – kui palju on nendes 1982 kirjes ingliskeelseid või eestikeelseid termineid, on raske öelda, ent kindlasti on eriti ingliskeelseid arvuliselt arvestatavalt rohkem. Jääb mulje, et sõnastik on pigem eesti keele põhjal koostatud (terminid on valitud eesti keeles ja siis on neile otsitud vasted) – harilikult on eestikeelseid termineid pigem üks (on ka erandeid), samas kui teistes keeltes sageli rohkem. Trükivormis avaldamiseks tuleks ingliskeelne osa põhjalikult läbi töötada, sest kindlasti ei ole kõigil juhtudel tegemist täissünonüümidega ja võimalik, et osa neist terminitest kasutatakse vähe või ei kasutata üldse. Esimene samm selles suunas on selle magistritööga tehtud, ent kindlasti ei pretendeeri see mingisugusele lõplikkusele, vaid pigem teeb ettepanekuid ja soovitusi parandusteks.

Nagu eelmisest peatükist näha, koosneb terminibaasi töörühm üsna mitmest inimesest, kes kõik on teinud mingisuguse valiku selles osas, millised mõisted andmebaasi kaasata. Teisalt on hiljem valikut täiendatud ja pole võimatu, et mõistesüsteemi täiustamise asemel see pigem muudab tulemuse kaootilisemaks – kui vaadata andmebaasi tervikuna, võtab üldpildi nägemine üsna palju aega, ent see tuleb osaliselt ka sellest, et teabe maht on nüüd juba üsna suureks kasvanud. Siiski on raske näha süsteemse terminoloogiatöö jälgi, eelkõige seepärast, et just eestikeelsete terminite puhul esineb teatavat järjekindlust – sama definitsioon esineb mitmes kirjes, samas kui eestikeelsed või ingliskeelsed terminid on sarnased, ent mitte identsed, näiteks⁴:

<i>heart shake, heart check</i>	säsilõhe	Radiaalne otsalõhe, mis väljub säsist ⁵
<i>boxed heart check</i>	radiaalsäsilõhe	Radiaalne otsalõhe, mis väljub säsist

⁴ Käesoleva tööga on lisana kaasas see valikuline osa esialgsest Eesti Puutööliidu andmebaasist, mille põhjal sai koostatud töö praktilise osa moodustav sõnastik. Terve terminibaasi lisana kaasamine osutus praktilistel kaalutlustel võimatuks, küll aga on see kättesaadav töö elektroonilises versioonis, mis asub Tartu Ülikooli Tõlkekeskuses aadressil Ülikooli 17 (ruumid 120, 121), Tartu. Toodud näited on püütud valida selliselt, et neist võimalikult suur osa oleks ka lisas esindatud, ent eriti ilmekate juhtumite puhul tegin erandi.

⁵ Siin ja edaspidi on kõik kirjed toodud täpselt sellisena, nagu nad terminibaasis esinesid – punkte lõpus tavaliselt ei olnud; esines väikesi algustähti, poolikuid definitsioone ja muid sarnaseid näpuvigu.

Andmete läbitöötamise käigus hakkas mõneti häirima, et paljud sõnad, mis inglise keeles oleks loogiliselt võttes pidanud verbid olema, tõlgiti mingisse muuse sõnaklassi ja verb jäeti tähelepanuta:

<i>hog</i>	läbipaine	Toote või katsekeha paindumine koormuse mõjul
		*vrd läbi painduma või kõverduma, kuna olemas on ka
<i>hogged</i>	kõver	Mitte sirge, vaid kaari, lookeid, jõnkse vms omav

Teisalt võisime terminoloogiatöö põhitõdedega tutvudes näha, et mõistepõhine töö keerlebki eelkõige ümber nimisõnade – ometi on mõned verbid ja omadussõnad nende vahele siiski ära eksinud. Omadussõna eelmises näites juba nägime, verbi võis leida näiteks selles kirjes:

<i>degrade</i>	kvaliteeti halvendama	Kvaliteeti ebasoodsalt mõju
----------------	------------------------------	-----------------------------

Liati on ka selliseid kirjeid, kus eestikeelne termin on ühest sõnaklassist, definitsioon aga teisest:

<i>ring porous</i>	rõngassooneline [adj.]	lehtpuut, mille aastarõnga kevadpuidus paiknevad rõngana jämesooned [sust.]
--------------------	-------------------------------	--

Lisaks leidus termineid, mis esinesid mitmusvormis.

Üksjagu võis leida ka tautoloogilisi definitsioone, näiteks:

<i>hollow knot</i>	õõnesoks	Õõnsusega oks
<i>compass table</i>	ümarlaud	Ümmarguse plaadiga laud
<i>hand barkin</i>	käsitsikoorimine	Puidu koorimine käsitsi

Leiab ka sellise kirje, mille puhul termin ja definitsioon lausa kattuvad:

<i>pinning</i>	naelte või tihvtidega kinnitamine	Naelte või tihvtidega kinnitamine
<i>tooled</i>	käsitsitöödeldud	Käsitsi töödeldud

Lisaks tautoloogiale esines ka tsirkulaarseid definitsioone:

<i>sliced veneer, knife cut veneer, crossband veneer, flat cut veneer</i>	höövelspoon	Spoonihöövelduspingis toodetud spoon, mida kasutatakse puitpindade dekoratiivseks pealistamiseks
---	--------------------	--

<i> slicer, slicing machine, veneer plane</i>	spoonihöövelduspink	Seade höövelspooni tootmiseks
---	----------------------------	-------------------------------

Samas on siiski ka selliseid termineid, mida on peetud piisavalt eksplitsiitseteks, et mitte vajada definitsiooni:

<i>cut size</i>	mõõtulõigatud (puit)	ei ole
<i>hollow pith</i>	õõnessäsi	ei ole
<i>riffle, slot</i>	õnar	ei ole

Mõnel juhul oli definitsioonis kasutatud sõnu, mis vähemalt siinkirjutaja arvates ei ole piisavalt laialt tuntud, et mitte vajada eraldi seletamist:

<i>matched lumber</i>	sulundatud saematerjal	Punnitud saematerjal ['punnima' või 'punnimine' puudub]
-----------------------	-------------------------------	--

Võis leida ka näiteid, kus termin ja selle definitsioon rääkisid üksteisele vastu:

<i>coat, coating</i>	pinnakate	Viimistluskelmega kaetud pind
----------------------	------------------	-------------------------------

Kuna sageli on mitu ingliskeelset terminit ühes kirjes koos, vaste aga üks eestikeelne sõna, siis võiks arvata, et sõnastik on koostatud eesti keele põhjal. Ometi võib kohata kirjeid nagu

***dishing of the blade* saeketta taldrikulisus,**

mille kohta on raske uskuda, et need tõesti eesti keeles kasutuses on. Samuti esineb termineid, mille puhul on selgelt tõlgitud ingliskeelset terminit, millel ei ole eriti suupärast eestikeelset vastet:

***fattening* laki või värvi paksenemine säilitamisel**

Osa definitsioonidest eksis selle vastu, et defineerides ei tohiks midagi eitada:

<i>rough, scuffed</i>	kare	(pinna kohta) mittesile, krobeline
<i>inorganic pigment</i>	anorgaaniline pigment	Orgaanilisi, peamiselt süsinikühendeid mitte-sisaldav pigment

Neist näidetest viimane, nagu näha, vajaks ka muus osas kohendamist. Kirjavigu esines sellise andmehulga kohta tegelikult isegi vähe, aga siiski esines. Üks tüüpilisemaid veaohlikke sõnu oli „mehaaniline” (või „mehaanika”, „mehhanism”), mida võis leida nii ühe kui kahe h-ga. Iseenesest on mõlemad variandid aktsepteeritavad (kuigi ÕS 2006 soovitab siin ära toodud kirja pilti), aga andmebaasi siseselt võiks valitseda vähemalt üksmeel, kumba varianti

kasutada. Jälle tuleb selline järjekindluse puudumine ilmselt sellest, et mõni töörühma liige oli harjunud neid sõnu kasutama nii, teine naapidi.

Üldiselt on terminid tähestiku järjekorras, olenemata nende vormist (kas koosnevad mitmest sõnast või ei ning kuidas erinevad termini osad omavahel seotud on), aga võib leida ka kirjed

<i>diamond parting tool</i>	koorimispeitel, kuuekandiline
<i>parting tool standard</i>	koorimispeitel, lame

Neist viimase puhul on selline „tagurpidine” efekt jõudnud ka ingliskeelsesse terminisse.

Üks detail tuli välja täiesti juhuslikult ja oli väga üllatav, sest arvestades andmebaasi elektroonilist ülesehitust, ei tohiks see tehniliselt isegi võimalik olla: mõnede kirjete puhul andis otsing inglise või eesti keele põhjal erinevaid tulemusi, millest osa erines ainult termini, aga osa ka definitsiooni poolest. Ilmselt leidis sellist anomaaliat veelgi, aga kuna praegu tegelesin põhiliselt inglise-eesti suunal otsinguga ja kasutasin eestikeelset otsingut ainult viidete väljatöötamisel, siis jäi osa neist kindlasti kahe silma vahele. Mõned näited:

Eng-est: <i>disc chipper</i>	ketashakkur	Raiemasin, milles laastu lõikavad noad paiknevad pöörlevas massiivses teraskettas
Est-eng: <i>disc chipper</i>	ketaslaastur	Laastur, milles laastu lõikavad noad paiknevad pöörlevas massiivses teraskettas
Eng-est: <i>carbonized wood</i>	puidu söestumus	Puidu pinna osaline söestumine
Est-eng: <i>carbonized wood</i>	söestunud puit	Välgulöögi või tulekahju tõttu osaliselt põlenud puit
Eng-est: <i>rotary cut veneer</i>	kooritud spoon	Treimismeetodil toodetav spoon
Est-eng: <i>rotary cut veneer</i>	treispoon ® kooritud spoon	Spoonikoorimispingis ümarpuidu pinnalt õhukese kihi mahalõikamise tulemusena saadav spoon
Eng-est: <i>structural timber, structural lumber</i>	ehituspuit	Ehituskonstruktsioonides kasutatav puit
Est-eng: <i>structural timber, structural lumber</i>	ehituspuit	Ehituskonstruktsioonides kasutatav puit
+		
<i>structural timber, structural lumber</i>	konstruktsioonpuit	Ehituskonstruktsioonides kasutatav puit

Eelviimases näites võib näha ka üht pisiasja, mis tekitas parasjagu segadust: märki ®. Enne järgi küsimist tundus kõige loogilisem, et tegemist on TTÜ Puidutöötlemise õppetooli välja

pakutud terminitega, kuigi sageli tundusid märki kandvad kirjed üsna tuttavad ja igapäevased. Kontrollimisel selguski, et tegelikult oli ® puhul tegemist mingi programmiveaga, mis korrastamise käigus kõrvaldatakse.

Veel esineb baasis termineid, millel on kaks definitsiooni, mis on numbritega tähistatud (nagu tutvustavast peatükist selgus, terminibaasides selliseid näiteid leiduda ei tohiks):

<i>bundle</i>	kimp	1. Hrl keskelt või otsast kokku seotud väiksem hulk ühetaolisi esemeid 2. väike koorem;
<i>end, abut</i>	ots	1. Tipmine osa 2. Algus- ja/või lõpposa, eesosa ja/või tagaosa

Ainus termin, mille puhul erinevate tähenduste numbreid terminilahtris näeb, on „laud”:

<i>table</i>	laud (1)	Hrl rõhtsast puitplaadist ja jalgadest vm tugitarindist koosnev mööbliese
<i>board</i>	laud (2)	[eng-est] Suure laiuse ja paksuse suhtega saematerjal [est-eng] Piirdekonstruktsioone laudadega katma

Lisaks võiks kurioosumina ära mainida, et lahtris, kus näeb kõiki kirjeid tähestikulises järjekorras, on 'v' ja 'w'-ga algavad sõnad kokku pandud.

Isiklikult arvan ka, et definitsioonides ei tohiks kasutada lühendeid nagu „jm” või „vms”. Kui on tegu näidetega, on tegu näidetega, aga mis see „muu” peaks olema, ei või kasutaja ju teada:

<i>knife grinder</i>	noaterituspink	Noavõllide nugade, giljotiininugade jm teritamise masin
-----------------------------	-----------------------	---

Mis veel on üsna tähtis – üldiselt ei ole märgitud, millises inglise keelt rääkivas piirkonnas mingit terminit kasutatakse, küll aga on seda teinud näiteks Triinu Lööve [Lööve 2006]. Võtame näiteks *fibre* vs *fiber* – Puutööliidu terminibaasis jääb selgusetuks, mis suva järgi erinevates kirjetes neid kahte varianti kasutatakse ja kumb neist on korrektne; Lööve tööst aga selgub, et *fibre* on briti, *fiber* Ameerika päritolu termin. Sama leiaks ilmselt igast inglise keele sõnaraamatust, aga selguse huvides võiks ikkagi mainida, miks on terminites vaheldumisi kasutatud mõlemat varianti. Sama kehtib hulga ingliskeelsete terminite kohta: tuleks täpsustada, kuidas saab sünonüüme olla nii palju ja millistel tingimustel millist neist kasutada. Lõpetuseks tuleb nentida, et viited puuduvad terminibaasis esialgu sootuks, nende lisamiseks on vajalik iga kirje puhul välja selgitada ka peatermin ja sünonüümid, ristviited sõltuvad läbitöötatud versioonis käesoleva projekti koostaja suhtelisest suvast.

Eesti Puutööliidu terminibaasi inglise-eesti osa korrigeerimisest ja puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi puudutava sõnastiku koostamisest

Töö käigus jõudsin arusaamisele, et minu suhteline asjatundmatus käsitletavas teemas on pigem eelis kui puudujääk, sest kuna tegemist on terminibaasi lingvistilise korrektsiooni ja terminite ning definitsioonide kontrollimisega, tulevad selgelt välja sellised definitsioonid, mis ei ole sõnastatud piisavalt selgesti, et igaüks neist aru saaks, seda nii keelelise kui sisulise poole pealt. Tõsi on, et eelkõige on terminibaas/sõnastik mõeldud kasutamiseks (tulevastele) spetsialistidele ja erialainimestele, ent nemadki ei pruugi kõigi peensustega kursis olla ja pealegi peaks ka spetsialistile mõeldud definitsioon olema sõnastatud selgelt ja üheseltmõistetavalt. Lisaks sundis eelmainitud olukord terminite kontrollimisele ja definitsioonide täpsustamisele-täiendamisele rohkem tähelepanu pöörama.

Esiteks terminite valikust: kuna esialgu sisaldas terminibaas 1982 kirjet, milles termineid (sõnu) veel rohkem, oli selle maht magistriprojekti nõuete jaoks selgelt liiga suur – rääkimata sellest, et võtta ette kõik viis keelt korraga. Järelikult tuli teha mingi valik ja selle jaoks tundus ainuvõimalik lahendus leida mingi kindel, kitsamalt piiritletud valdkond, mille terminid välja otsida. Ühest küljest tundus puitmaterjali omadusi, rikkeid ja kahjustusi puudutav oskussõnavara ülejäänust paremini struktureerituna ning mõistete omavahel seostamine väiksema mahu tõttu teostatav (mõistepõhise leksikograafiatöö peamiseks puuduseks on teatavasti see, et juba üsna väikese arvu terminite puhul, nii mõnesaja juures, hakkab üldpildi nägemine kompama inimvõimete piire ja taustsüsteemi loomine on tohutult töömahukas). Teisest küljest, kuna lisaks õpingutele kasutatakse puidu- ja metsatööstusega seotud termineid loomulikult nende tööstuste siseselt, leiavad puidust (puitmaterjalist) rääkides kõige tihedamat kasutust just terminid, mis seotud ülalmainitud spetsiifikaga, sest need tegurid mõjutavad puidu välimust, kvaliteeti ja seega kaubanduslikku väärtust. Selle tulemusena jäidki sõelale 266 vastavasisulist kirjet, millest läbitöötamise käigus sai 440 – just nii palju tuli kirjeid juurde, kui kõigile ingliskeelsetele terminitele anda oma kirje, et ka sünonüüm oleks võimalik sõnastikus (paberversioonis) alfabeetilise esitusviisi juures üles leida.

Kuna terminibaas ja ka võimalik sõnastik on mõeldud kasutamiseks eelkõige Eestis ja eesti keele oskajatele, on sõnastik küll inglise-eesti suunal, ent definitsioonid siiski eestikeelsed (lisaks olid definitsioonid eesti keeles ka Puutööliidu esialgses terminibaasis). Nagu ka varem mainitud, tundus samuti, et eestikeelse osaga on rohkem vaeva nähtud ja tõenäoliselt on

sellest ka kogu andmebaasi koostamisel lähtunud. Sestap vajas ingliskeelsete terminite pool põhjalikumalt läbitöötamist ja ka see mängis rolli, kui otsustasin sõnastiku kokku panna just selliselt, nagu seda siin näha võib.

Viitesüsteem, nagu öeldud, on tervenisti selle magistrip projekti autori välja töötatud ning põhineb raamatul „Puiduteadus” ning definitsioonidel, mis sisaldasid algses terminibaasis. Mõneti on ebaharilik, et definitsioonid on ühes, viited aga teises keeles, ent kuna otsikeeleks oli meie juhul just inglise keel, oleks eestikeelsetele terminitele viitamine väga väikese, et mitte öelda olematu kasuteguriga. Kirjete puhul, milles inglise- või (mõnel harval juhul) ka eestikeelseid termineid oli mitu, tuli otsustada, milline neist valida n-ö peaterminiks, mille juurde jääb definitsioon ja millelele sünonüümide juures viidatakse. See otsus tugines ennekõike kõigile teemakohastele allikatele, mis minu käsutuses olid (eurostandardid, „Making the Grade”, „Puiduteadus” jt) – kui terminit oli samas tähenduses kasutatud ka seal, pidasin põhjendatuks käsitleda seda kui põhiterminit. Küll aga ei kippunud ma ühtegi ülejäänud terminitest välja jätma ja sellega ümber lükkama ekspertgrupi tehtud tööd, vaid jätsin need sünonüümidenä sisse ja viitasin peaterminile. Viiteid semantiliselt ülenevatele, alanevatele või külgnevatele terminitele ei ole lisatud juhtudel, kui need satuksid viidatava kirje vahetusse lähedusse.

Mis puutub sellesse, et eeldatavalt peaks terminoloogiline andmebaas/sõnastik sisaldama nimisõnu, siis väheste esinevate verbide „konverteerimine” oli sageli üsna lihtne. Et nulltuletus – „olemasoleva sõna kategooria muutmine sõna vormi muutmata (selle vahega, et kõik varasemale kategooriale omased käände- ja pöördevormid lakkavad eksisteerimast)” [Cabr   1999:93] – on inglise keelele väga omane ja suurema osa verbide puhul vastabki infinitiivi vorm nimis  nale, oli seda nõuet täita mõnevõrra lihtsam. Keerulisem oli lugu omadussõnadega, sest nendega sama moodi toimida ei saa. Niisiis lisasin nendele vähestele omaduss  nadele nimisõna, millega neid metsa- ja puidutööstuse kontekstis kõige sagedamini koos kasutatakse, näiteks:

[algne kirje]	<i>foxy</i>	mädanikust kahjustatud	Seente või teiste mikroorganismide toimel pehmenenud, massi ja tugevust kaotanud või tekstuuri ja värvust muutnud
[uus kirje]	<i>foxy timber</i>	mädanikust kahjustatud puit	Puit, mis on seente või teiste mikroorganismide toimel pehmenenud, massi ja tugevust kaotanud või tekstuuri ja värvust muutnud.

Usun, et selliselt peaks sõnastikus ära toodud kirjest abi olema ka omadussõna otsijale.

Kõige suurem väljakutse oli saada definitsioonid nii kaugele, et need kõik algaksid üldistava märksõnaga. Lisaks sellele, et selliselt üles ehitatud määratlused peaksid aitama paigutada mõistet süsteemi ning seostada teiste, külgnevate mõistetega, saavutaks see ka eesmärgi, et kõik definitsioonid on üles ehitatud ühe põhimõtte alusel. Kuna algset terminibaasi koostades polnud sellise meetodi poole väga paljudel juhtudel püüeldud, osutus definitsioonide ümberkirjutamine üsna aeganõudvaks ja keeruliseks ülesandeks. Mõnel üksikul juhul see täielikult ei õnnestunudki, tavaliselt oli siis tegemist mingit hulka või mitmest osast koosnevat objekti märkiva terminiga, näiteks:

[algne kirje]	<i>cat's paw</i>	silmokste kogum	Tihedalt üksteise kõrval paiknevate silmokste grupp. Esineb tavaliselt tammel
[uus kirje]	<i>cat's paw</i>	silmokste kogum	Grupp silmoksi, mis paiknevad tihedalt üksteise kõrval; esineb tavaliselt tammel.
[algne kirje]	<i>fibre, fiber, grain</i>	kiud	Pikk kitsas rakk (või rakukimp), mis on puidu põhikoostisosaks
[uus kirje]	<i>fibre</i>	kiud	Rakk või rakukimp, mis on ehituselt pikk ja kitsas ning on puidu põhikoostisosa.

Lõpetuseks mõni rida kasutatud allikatest ja nende vastavusest nõuetele, mida Cabré järgi terminoloogilises töös peaks allikmaterjalidele esitama [Cabré 1999:134]. Tema käsitluse kohaselt peab terminoloogiatöö allikas olema:

- teemasepuutuv ja pakkuma sellest ülevaatlikku pilti; kui võimalik, peaks selle autor olema oma ala tunnustatud spetsialist;
- täielik, st hõlmama kõiki käsiloleva terminoloogiatöö aspekte;
- ajakohane (võimalikult värske), et sellest saadud terminid oleksid kasutatavad;
- originaalne ehk kirjutatud samas keeles, milles terminoloogiatöö toimub.

Küll aga on eesti keele keskkonnas suhteliselt raske kõigile neile kriteeriumitele vastavaid allikaid leida. Näiteks Saarmani-Veibri „Puiduteadus” on küll täielik, algupärane ja autoriteetne (taustsüsteemi loomisel asendamatu), ent pakub abi ainult eestikeelsete terminite defineerimisel, samas kui ingliskeelsete vastete leidmiseks ei sobi. „Põhjamaine saematerjal” aga pakub head ülevaadet mitmes keeles kasutatavatest teemakohastest terminitest ja on

koostatud asjatundjate poolt, ent eesti keeles on ja jääb see siiski tõlgitud tekstiks. Triinu Lööve töö omakorda on põhjalikult, selgelt ja hästiloetavalt koostatud ning terminoloogiatöö põhimõtetega hästi kooskõlas, aga teda ei saa jälle spetsialistiks pidada. Suur heameel oli leida Daviese ja Watti „Making the Grade”, sest selle puhul võib ette heita ainult seda, et tegu on ingliskeelse tekstiga, mistõttu eesti keeles täpsete vastete leidmisel on sellest saadav abi piiratud. Küll aga on tegemist ametliku dokumendiga, mis on väga põhjalikult koostatud ja ka illustreeritud, nii et definitsioonide täiendamisel ja ingliskeelsete terminite kontrollimisel oli sellest allikast hindamatu abi.

Eurostandardeid oli terminibaasi koostamisel kasutanud ka esialgne töörühm, ent alati ei olnud sealt saadud definitsioone ja kohati ka termineid kasutatud; mõnikord oli terminibaasis põhimõtteliselt sama definitsioon, ent seda oli keeleliselt veidi kohendatud (mis näitab, et tegelikult pidasid keelelist korrektsust oluliseks ka andmebaasi kokkupanijad, peamised eksimused võibki kirjutada terminoloogiatöö- ja keelekogemuse nappuse ning selle arvele, et andmemahd kasvas juba liiga suureks). Meie kontekstis on standardite näol kindlasti tegemist autoriteetse allikaga, kehtivad need ju meilegi kui euroliidu liikmesriigile ning seda sorti tõlkeid tuleks pidada normatiivseteks dokumentideks, hoolimata sellest, et tegu on tõlgetega.

Kokkuvõte

Käesoleva töö eesmärgiks oli alustada Eesti Puutööliidu eestvedamisel TTÜ Puidutöötlemise õppetoolis koostatava puidutööstuse-alase andmebaasi keelelise korrektsiooni ja terminoloogiatöö nõuetega kooskõlla viimisega. Selleks vaatlesime esmalt peamisi põhimõtteid, mis eristavad terminoloogiatööd (terminograafiat) sõnaraamatute koostamisest (leksikograafiast). Nähtus, et vahe seisneb tegelikult juba distsipliini huviobjektis kui sellises: kui terminoloogi huvitab mõiste, mida termin (sõna) tähistab, siis leksikoloogi see, milliseid mõisteid sõnaga (terminiga) tähistatakse. Ühe korraliku ja kasutajasõbraliku sõnaraamatu koostajat võiks aga huvitada mõlemad küljed – kuidas pakkuda ülevaatlikku pilti termini kõigist kasutustest ja selle paigutusest mõistesüsteemis.

Edasi tutvusime mainitud terminibaasiga – kes on olnud selle koostajad, kes sihtrühm, milliseid kitsamaid ainevaldkondi see hõlmab ja milliste allikatega selle koostamisel tööd tehti. Kuna töögrupp koosnes inimestest, kes puiduteaduse- ja tööstusega igapäevaselt kokku puutuvad, aga ei oma keeleteoimetamise-alast kogemust, võib terminibaasi pidada sisulisest küljest väga autoriteetseks, samas kui vormiline pool jätab kohati soovida. Milliste termini- ja definitsioonimoodustuse põhitõdede vastu oli eksitud ka selles andmekogus nagu paljudes teisteski, võis näha töö järgmisest osast. Ei esinenud pea-aegu ühtegi „terminograafi rusikareeglit”, mille rikkumisest poleks olnud võtta ühtki näidet; samas võib siiski nentida, et andmemahu ja koostajate tausta (või õigemini keeleteadusliku tausta puudumist) arvesse võttes oli vigade hulk suhteliselt väike. Vigu igal üksikul juhul ära märkima ja klassifitseerima hakata ei tundunud mõttekas, samas kui selle töö sõnastikuosas võib võrdlusel sellegipoolest näha arvukalt parandusi.

Sõnastikuosa ise koosneb terminitest, mis seotud puitmaterjali omaduste, liikide ja kahjustustega ning hõlmab Puutööliidu tervikliku terminibaasiga võrreldes umbkaudu kaheksandikku seal esinevatest kirjetest. Suurimaks ülesandeks oli puuduva viitesüsteemi üles ehitamine, sest ilma selleta on raske üht mõistesüsteemil põhinevat sõnastikku (või terminibaasi) ette kujutada. Tegelikult hindaksingi viidete puudumist rängimaks veaks terminipõhise koostamissüsteemi põhimõtete vastu, sest mõistete sidumine teiste süsteemis sisalduvate mõistetega on tervikliku ettekujutuse alus. Teoreetilises osas mainitud definitsioonide koostamise reeglite vastu eksimist võib pidada ka pigem iluveaks, sest suuremal osal juhtudest ei takista see otseselt mõeldust õigesti aru saamist.

Loodetavasti leiavad käesolevast tööst abi ühest küljest terminoloogiatööga tegelejad, kellele võiks olla huvitav töö teoreetiline osa; teisalt aga peaks praktiline osa ehk sõnastik aitama esialgse terminibaasi koostajaid keeleteoimetamise alustamisel ning ehk neidki, kel lihtsalt vaja teemavaldkonda jääva sõnavaraga tutvuda. Oma seisukohast võin öelda, et mind pani selle sõnastiku koostamine kindlasti põhjalikumalt selle teoreetilise külje peale mõtlema ja andis praktilisi kogemusi nii olemasolevate andmete analüüsimisel kui neile uue ja loodetavasti korrektsema vormi andmisel.

Summary

The aim of the present Master's project is to analyze the terminological database compiled by the Estonian Woodworking Federation in cooperation with Tallinn University of Technology according to basic terminography rules, and begin its linguistic correction by the example of terms concerning different kinds of timber, their features, decays and defects.

The first part of the project introduces the difference between terminography and lexicography – their different scope of interest in and attitude towards 'terms' and 'words'. The difference is, in fact, quite basic: whereas a terminologist is fascinated with the concept behind a 'term', a lexicologist focuses his interest in a 'word' that can convey several distinct meanings associated with different concepts. The compilation of a good and user-friendly glossary or dictionary, however, should take into account both aspects, i.e. come up with a databank, be it on a paper or electronic carrier, that gives an exhaustive overview of all the meanings of a word and also their position within the conceptual system that serves as basis for the election of the body of data.

After giving an overview of the nature of the terminological database analyzed, we also deal with the ways in which it contradicts the principles of defining terms in systematic terminological work. One of the main defects is the complete lack of references that would otherwise help build up the conceptual system behind the terms themselves. All the flaws are also illustrated with examples from the analyzed database, a part of which is presented in the appendix (the inclusion of the whole database turned out to be impossible for the reason of its massive extent).

The practical part of this project consists of a glossary of timber industry terms, more specifically terms related to different kinds of timber, their features, decays and defects. Whereas the original term base is electronic and at the moment unsuitable for conversion into a paper edition, the glossary gives an example of what changes would be needed to make it possible: mainly the elaboration of a system of references, the rearrangement of the definitions of terms based on the principles of terminography mentioned earlier, the partition of entries that contain several terms, and the decision about which terms are regarded as main and which as synonymous ones.

The intended reader of this project is mainly someone who intends to take up terminological work and is in need of getting acquainted with the 'dos' and 'don'ts' of terminography. These are illustrated with the examples in the theoretical part of the project and later applied in the

practical part. It may also prove to be of some use to those who need help with terms in the fields mentioned.

Inglise-eesti puitmaterjali omaduste, rikete ja defektide sõnastik

Kasutatud lühendid ja sümbolid

- ES1** Osa 1: Ümarpuidule ja saematerjalile ühised üldised terminid.⁶
- ES2** Osa 2: Ümarpuidu põhiterminid.
- ES3** Osa 3: Saematerjali põhiterminid.
- ES4** Osa 4: Niiskussisaldusega seotud terminid.
- ES5** Osa 5: Ümarpuidu mõõtmatega seotud terminid.
- ES6** Osa 6: Saematerjali mõõtmatega seotud terminid.
- ES7** Osa 7: Puidu anatoomilise ehitusega seotud terminid.
- ES8** Osa 8: Ümarpuidu omaduste terminid.
- ES9** Osa 9: Saematerjali omaduste terminid.
- ES10** Osa 10: Värvusrikete ja seenkahjustuste terminid.
- ES11** Osa 11: Putukkahjustuste terminid.
- ES12** Part 12: Additional terms and general index.
- Par** Paragon Glossary <http://www.maisonparagonhomes.ca/about/glossary.htm>
- PM** Meier, Pille. *Põhjamaine saematerjal. Männi- ja kuusepuu saematerjali sortimise juhend*. Tallinn, Tallinna Tehnikaülikool.
- PuT** Saarman, Endel; Veibri, Udo: *Puiduteadus*. Eesti Metsaselts 2006, Tartu
- TB** esialgne Puutööliidu terminibaas⁷
- TL** Lööve, Triinu. *Veebipõhine spooni ja paindvineerdetailide tootmisel kasutatavate terminite inglise-eesti ja eesti-inglise seletav sõnastik* (magistriprojekt). Tartu 2006
- UK** Davies, Ivor; Watt, Guy: *Making the Grade. A guide to appearance grading UK grown hardwood timber*.
- uus** esialgses andmebaasis termin puudus
- vt** „vaata” – mõisteliselt otseselt ülenev või alanev termin
- vt ka** „vaata ka” – mõisteliselt seotud termin
- ÕS** Erelt, Tiiu *et al*: *Eesti õigekeelsussõnaraamat*. Eesti Keele Sihtasutus 2006, Tallinn
- [@]** Google'i otsing (esinemissagedus erinevate inglise keelt kõnelevate riikide veebilehtedel)

⁶ Eurostandardite ES1-ES12 täpseid pealkirju ja ilmumisandmeid vt „Kasutatud kirjanduse” alt.

⁷ Algne definitsioon võib olla muudetud sõnastuse parandamiseks. Kui terminibaasi algne definitsioon oli pärit eurostandarditest, on kirjas selle standardi number.

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
absolutely dry timber	vt oven dry timber				
active timber infestation	aktiivkahjustus		Kahjustus, mille puhul seda põhjustavad putukad on elus ja jätkavad oma tegevust.	vt deteriorated wood	[ES11]
actual size	tegelik mõõde	täpne mõõde	Mõõde, mis iseloomustab saematerjali mõõtmishetkel.	vt sawn timber	[ES6]
air dried timber	õhkuiv puit		Puit, mille niiskussisaldus on ligikaudu tasakaalus ümbritsevate loomulike atmosfääritingimustega, tavaliselt on selleks 12-18%.	vt timber ; vt ka moisture content, shipping dry timber, oven dry timber	[ES4]
air dry moisture alburnum	vt hygroscopic moisture vt sapwood				
animal damage	loomkahjustus		Kahjustus, mille on puu tüvele tekitanud imetajad.	vt deteriorated wood	[ES8] - uus
annual ring	aastarõngas		Kasvurõngas puudel, mis kasvavad aladel, kus kasvuperiood kestab ühe kalendriaasta.	vt growth ring	[PuT], [ES7]
arris knot	kandioks		Oks, mis on nähtav serva ja külje lõikumisjoonel ehk kandil.	vt knot ; vt ka splay knot	[ES9], [PM]
bait	aastarõngaste tihedus		Suurus, mis iseloomustab aastarõngaste laiust ja sõltub puude kasvukiirusest.	vt annual ring	[TB]
bark	koor		Kiht, mis katab puu tüve ja oksi ning täidab kaitsefunktsiooni.	vt ka bast, outer bark, over bark size, under bark size, wane	[ES7], [UK]
bark pocket	koorepesa	sissekasvanud koor	Koor, mis on osaliselt või täielikult tüvepuidu sisse kasvanud		[ES8], [UK]
basic density	baastihedus		Suurus, mis iseloomustab absoluutkuiva puidu massi mahuühiku kohta rakuseinte küllastuspiiril või kõrgemal niiskusel.	vt ka green density, oven dry timber	[TB]
basic size	nimimõõde		Mõõde, mis iseloomustab saematerjali või on saematerjalile kindlaks määratud kindla niiskussisalduse juures.	vt size ; vt ka nominal length	[ES6], [UK]
bast	niin		Osa puittaimede koorest, mis asub välimise kihi ja kambiumi vahel ning moodustab osa juhtkoest.	vt ka bark, cambium	[TB]
bastard size	mittestandardne mõõde		Mõõde, mis ei vasta mingile kindlale standardile.		[TB]
bend	paine		Väline jõud, mis muudab puidu esialgset kuju.	vt cup, hog, sweep, warp	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
biodeterioration	biokahjustus		Kahjustus, mille puhul bioloogilised tegurid rikuvad puidu välimust, vähendavad tugevusomadusi või mõlemat korraga.	vt fungal decay, mould, rot, deteriorated wood; brown oak ; vt ka preservative treatment, remedial treatment	[ES10]
bird peck	linnurike		Kahjustus, mille on tekitanud linnud ja mis väljendub augu või muu tüvekahjustusena, millega võib kaasneda värvusmuudatus.	vt deteriorated wood	[ES8] - uus
black heart	vt false heartwood				
black hole	tume tõugu-käik		Tõugukäik, mille puhul putukkahjustus on lõppenud ja käigu sein on värvunud tumedaks.	vt bore hole ; vt ka white hole	[ES11] - uus
black knot	vt dead knot				
black streak	mustvöötsus		Värvusriike, mis väljendub tumeda alana mõne lehtpuuliigi kasvurõngas ja on saematerjalis nähtav tumeda vöödina.	vt stain ; vt ka brown streak, growth ring	[ES10]
blackheart	must lülipuit		Värvusriike, mis väljendub mõne puiduliigi (peamiselt saare) lülipuidu ebanormaalselt mustas või tumepruunis värvuses ja ei ole tingimata seotud mädanikuga.	vt heartwood, stain	[ES10]
blank	vt prepared timber				
blaze	vt tapping cut				
blea	vt included sapwood				
blue stain	sine	Sinavus	Värvusriike, mida põhjustab seenhaigus või kokkupuude rauaga ja mis toob kaasa puidu värvusmuutuse kahvatusinisest mustani.	vt stain	[ES10], [TL]
blueing	vt blue stain				
bodywood	vt trunk timber				
bone dry timber	vt oven dry timber				
bordered pit	koobaspoor		Rakk, millel on võlvunud siseruum ja membraan ning mis annab puidule mehaanilise tugevuse, juhtides samuti mahlade voolu kasvavas puus.		[PuT], [TB]
bore hole	tõugukäik		Kahjustus, mille on tekitanud putukate vastsete elutegevus ja mis väljendub aukude või käikudena.	vt insect attack; black hole, white hole ; vt ka resin canal	[ES11]
bound moisture	seotud niiskus		Niiskus, mis on absorbeerunud rakuseina.	vt moisture content ; vt ka free moisture	[ES12]
bow	pikikaardumus		Deformatsioon, mille puhul puit kaardub välisjõudude mõjul piki kiudude suunda.	vt warp	[ES3], [PM]
boxed heart	varjatud säsi		Säsi, mis ei ole nähtav ühelgi küljel ega serval, vaid ainult otspindadel.	vt säsi ; vt ka nähtav säsi	[ES3], [UK]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
boxed heart check	varjatud säsilõhe		Säsilõhe, mis on tekkinud varjatud säsis.	vt heart shake , boxed heart	uus def + e.k.
brack	vt refuse				
branch whorl	oksamännas		Tüvepiirkond, kus ligikaudu samal kõrgusel paikneb palju oksi.	vt knot	[ES2]
branched knot	sörgoks		Kaks tiib- või pikkoksa, mis on nähtavad samal küljel ja lähtuvad ligikaudu samast punktist.	vt knot ; vt ka spike knot , splay knot	[ES9]
bright timber	värvusriketeta puitmaterjal		Puitmaterjal, mille loomulik värvus on rikkumata.	vt stain , timber	[TB]
brown oak	tamme pruunisus		Biokahjustus, mida põhjustab seenorganism <i>Fistulina hepatica</i> ja mis piirdub kasvava tamme lülipuiduga ning ei põhjusta varases staadiumis märkimisväärsed muutusi puidu tugevusomadustes, väljendudes ainult pruuni leegikujulise värvusmuudatusena.	vt stain , tiger oak ; vt ka biodeterioration	[ES10], [UK]
brown rot	pruunmädanik		Mädanik, mida põhjustavad tselluloosi ja hemitselluloose kahjustavad seened, kelle tegevusest jääb pudeda jäägina järgi kahjustamata ligniin.	vt rot	[ES10]
brown streak	pruunlaiksus		Värvusrike, mis tekib pärast puidu langetamist ja avaldub pruunikate leegikujuliste laikudena.	vt stain ; vt ka black streak	[ES10]
buckle	muhk		Puidurike, mis väljendub paisunud kohana ümarpuidu ümaral välispinnal ja võib viidata nähtamatule oksale või mingile vöörikehale.	vt ka rose	[ES8]
buckle	vt warp				
burl	sõlm		Puidurike, mis väljendub paksendusena vesivõsude rühma, uinuvate pungade või võimalike võsude ümber.	vt ka epicormic shoot	[ES8]
burr	pahk		Moodustis, mis koosneb vesivõsude tagajärjel tekkinud arvukate väikeste oksakohtade tõttu deformeerunud aastarõngastest ja mille läbilõige on sasisalmiline.	vt curly grain ; vt ka epicormic shoot	[UK]
burst check	vt ring shake				
butt rot	tüükamädanik		Mädanik, mis piirdub tüve tüükaosaga ja esineb tavaliselt kasvaval puul.	vt rot	[ES10]
buttress	rõhtjuur		Deformatsioon, mis väljendub esiletungiva ribina tüve alumises osas.		[ES2]
caliper	vt thickness				
cambium	kambium		Kude, mis asetseb õhukese kihina koore all ja koosneb pooldumisvõimelistest rakkudest, mistõttu selle abil toimub puu jämeduskasv.	vt ka bast	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
carbonized wood	söestunud puit		Puit, mis on välgulöögi või tulekahju tõttu osaliselt põlenud.	vt wood	[ES8]
cast	vt cup				
cast	vt twist				
cat's paw	silmokste kogum		Grupp silmoksi, mis paiknevad tihedalt üksteise kõrval; esineb tavaliselt tammel.	vt pin knot	[ES9]
check	juuslõhe	kitsaslõhe	Lõhe, mis on lühike, kitsas ja pinnapealne ning harilikult põhjustatud kuivamisest.	vt fissure, shake	[ES8], [UK]
checking	lõhenemine		Puidurike, mis seisneb puidukiudude pikisuunalises eraldumises ehk lõhede tekkimises.	vt fissure	
chinese moustache	oksavolt		Moodustis, mis viitab sisemisele tunnusele (tavaliselt oksale), on ovaalse kujuga ja asub õhukese koorega lehtpuidu ümaral välispinnal.	vt knot	[ES8]
clean timber	vt clear				
clear	kõrgekvaliteediline saematerjal		Saematerjal, millel on vähe puidurikkeid ning defektid puuduvad.	vt sawn timber ; vt ka common, middlings, seconds	[TB], [UK]
clear timber	vt clear				
close grain	vt fine texture				
coarse grain	vt coarse texture				
coarse texture	jäme tekstuur	hõre tekstuur	Tekstuur, milles puidurakud on suhteliselt suured ja kasvurõngad laiad või korrapäratud või esinevad mõlemad tunnused korraga.	vt texture ; vt ka fine texture	[ES8]
comb grain timber	vt quarter sawn timber				
combined moisture	vt bound moisture				
common	madalakvaliteediline saematerjal		Saematerjal, mis ei vasta tellija poolt või mingis standardis ette nähtud kvaliteeditingimustele.	vt sawn timber ; vt ka clear, middlings, seconds	
compression wood	ränipuit		Reaktsioonipuit, mis moodustub okaspuude okste alumistel külgedel ja viltustel või kõveratel tüvedel.	vt wood, reaction wood ; vt ka tension wood	[ES7]
concave form	nõgus profiil		Deformatsioon, mille puhul materjali servad on kaardunud keskosast kõrgemale.	vt ka hogged profile, rough profile	[TB]
coniferous wood	vt softwood				[@]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
convex form	kumer profiil		Deformatsioon, mille puhul materjali keskosa on kaardunud servadest kõrgemale.	vt ka hogged profile, rough profile	[TB]
covered knot	nähtamatu oks		Oks, mis ei ole nähtav ümarpuidu välispinnal.	vt knot ; vt ka uncovered knot	[ES8]
crack	välislõhe		Lõhe, mis on nähtav välispinnal ja võib jätkuda otsalõhena.	vt fissure, frost ~, traversing ~	[ES8]
crackle	vt crack				
crook	vt sweep				
cross grain	vt sloping grain				
crown cut timber	vt plain sawn timber				[UK] - uus
cubical rot	vt brown rot				
cull	vt refuse				
cup	kõmmeldumine		Puidurike, mis seisneb puidu kaardumises laiusesse.	vt bend ; vt ka sweep, warp	[ES3], [PM]
curl	vt dip				
curly figure	vt curly grain				
curly grain	salmilisus	sasi-salmilisus	Puidurike, mille puhul puidukiud paiknevad tihedalt ja korrapäratult, ent mida peetakse dekoratiivseks.	vt ka burr, fibre, wavy grain	[ES8], [PM], [PuT], [UK]
cut	vt shear				
dead knot	must oks	surnud oks, kokkukasvamata oks	Oks, mille elutegevus kasvavas puus on lakanud ja mis on kas osaliselt või täielikult ümbritseva puiduga kokku kasvamata ja tumedat värvi.	vt knot ; vt ka loose knot	[PM], [TL], [UK]
dead timber	vt dry timber				
deciduous wood	vt hardwood				
degrade	puidurike		Tegur, mis vähendab puitmaterjali kvaliteeti ja väljendub mehaaniliselt või bioloogiliselt tekkinud rikke või kahjustuse näol.		([TB])
degrade	vt refuse				
depitching	vt deresination				
deresination	vaigu eemaldamine		Protsess, mille käigus puidust eemaldatakse vaigu.	vt resin	[TB]
deteriorated wood	kahjustatud puit		Puit, millel on bioloogilised või mehaanilised kahjustused.	vt wood, active timber infestation, animal damage, biodeterioration, bird peck, foxy timber	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
diagonal grain	vt sloping grain				
dimension	vt size				
dimension stock	vt dimension timber				
dimension timber	mõõtusaetud saematerjal	standard-mõõtmega puitmaterjal, mõõtusaetud puitmaterjal	Saematerjal, mis on saetud täpsesse mõõtu kindlal eesmärgil.	vt sawn timber ; vt ka timber ; size	[ES6]
dip grain	looge		Deformatsioon, mille puhul aastarõngad kõverduvad paiksest okste või mõlu tagajärjel.	vt ka knot , scar	[TB]
discolouration	vt stain				[UK] - uus
doatiness	kirjumädanik		Mädanik, mida iseloomustavad puidu kõvaduse vähenemine ja kirju värvus.	vt rot	[TB]
dote	varane mädanik		Mädanik, mis on oma arengu varases staadiumis, mida iseloomustavad puitu tekkinud värvunud laigud või vöödid ja mis veel ei muuda oluliselt puidu tekstuuri ja tugevusomadusi.	vt rot	[ES10], [UK]
double pith	kaksiksäsi		Kaks või enam säsi, millel on puidu keskosas iseseisvad aastarõngad, ent mis on välises osas ümbritsetud ühiste aastarõngastega.	vt pith	[TB]
double sapwood	vt included sapwood				
down size	vt actual size				
downgrade	vt degrade				[UK] - uus
dressed lumber	<i>Am.</i> vt planed timber				
druxiness	vt heartwood rot				
dry timber	kuiv metsa-materjal		Puit, mida on kuivatatud või mis on kuivanud etteantud madala niiskussisalduseni.		[TB]
drying check	vt drying fissure				
drying fissure	kuivamislõhe		Lõhe, mis tekib sisepingete mõjul puidu kuivamisel.	vt fissure , honeycombing	[(PM)]
dunnage	vt common				
duramen	vt heartwood				
duramen	vt pith				
early wood	kevadpuit		Osa aastarõngast, mis on tavaliselt sügispuidust heledama värvusega ja väiksema tihedusega ning tekib kevadel vegetatsiooniperioodi esimesel poolel.	vt wood ; vt ka late wood , annual ring	[ES7], [PuT]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
eccentric pith	nihkunud säsi		Säsi, mis paikneb märgataval kaugusel ümarpuidu ristlõike geomeetrisest tsentrist.	vt pith	[ES8]
edge grain timber	vt quarter sawn timber				
edge knot	servaoks		Oks, mis on nähtav ühel või mõlemal serval	vt knot	[ES9]
edge shake	servalõhe		Lõhe, mis on nähtav serval ja võib olla nähtav ka otsal.	vt shake ; vt ka fissure	[ES9]
elongation	vt stretch				
encased knot	vt intergrown knot				[ES12], [TL]
enclosed knot	vt intergrown knot				
end shake	otsalõhe		Lõhe, mis on nähtav otspinnal ja võib ümarpuidul jätkuda välislõhena ning saematerjali puhul ulatuda ka küljele või servale.	vt shake ; vt ka fissure , crack	[ES8], [ES9]
end use moisture content	eksplua-tatsiooni-niiskus		Niiskussisaldus, mis vastab lõppkasutuse keskkonnale.	vt moisture content	[ES4]
epicormic shoot	vesivõsu		Võsu, võsu osa või pung, mis tekib mõne puuliigi tüvele tavaliselt intensiivse päikesevalguse tõttu ning kasvab hiljem laieneva tüve sisse, nii et tekib pahk.	vt ka burl , burr	[UK], [ES8]
equilibrium moisture	tasakaalu-niiskus		Niiskussisaldus, mille puhul puit ei anna kindlaksmääratud keskkonnatingimustes niiskust ära ega võta juurde.	vt moisture content	[ES4]
exogens	maltspuidust puitmaterjal		Puitmaterjal, mis on koosneb täies mahus maltspuidust ja ei sisalda lülipuitu, olles seetõttu vähem vastupidav.	vt sapwood ; vt ka heartwood	
exposed pith	nähtav säsi		Säsi, mis on nähtav külje või serva osal või kogu ulatuses.	vt pith ; vt ka boxed heart	[ES3]
face	vt tapping cut				
face knot	küljeoks		Oks, mis on nähtav puitmaterjali ühel või mõlemal küljel.	vt knot	[ES9]
face shake	küljelõhe		Lõhe, mis on nähtav küljel ja võib olla nähtav ka otsal.	vt shake ; vt ka fissure	[ES9]
false heart	vt false heartwood				
false heartwood	väärilülipuit		Värvusriike, mis esineb sageli puiduliikidel, mille malts- ja lülipuidul puudub märgatav värvuse erinevus, on tingitud looduslikest põhjustest nagu külm või ebanormaalsed kasvutingimused ja väljendub tüve sisemise osa ebanormaalses värvuses.	vt heartwood ; vt ka stain	[ES7]
feature	tunnus		Omadus, mis on võib mõjutada puidu kasutamist ja on kas füüsikaline, morfoloogiline või kasvamisega seotud.		[ES1]
felling shake	langetuslõhe		Lõhe, mis on tekkinud puu langetamisel, algab ümarpuidu tüükaotsast ja kulgeb pikisuunas.	vt shake ; vt ka fissure	[ES8] - uus

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
felting	põimumine	vildistumine	Protsess, mille käigus kiud seostuvad omavahel tihedalt.		[TB], [ÖS]
fiber	<i>Am.</i> vt fibre				[TL]
fibre	kiud		Rakk või rakukimp, mis on ehituselt pikk ja kitsas ning on puidu põhikoostisosa.	vt fibre locking, grain, raised grain ; vt ka curly grain	[ES7]
fibre alignment	vt grain				
fibre locking	kiudude seostumine		Protsess, mille käigus kiud põimuvad ja moodustavad omavahelisi sidemeid.		[TB]
fibre pattern	kiuline struktuur		Tekstuur, milles kiudude paiknemine on selgelt eristatav.		[TB]
fibre saturation point	rakuseinte küllastuspiir		Niiskussisaldus, mille puhul rakuseinad on niiskusest küllastunud, kuid rakuõõntes niiskus puudub. Selle piiri ületamisel mitmed puidu omadused (nt ruumala, mass) muutuvad.	vt ka green timber, moisture content	[ES4], [UK]
fiddleback figure	vt snaking				
figure	vt texture				
fine grain	vt fine texture				
fine texture	tihe tekstuur		Tekstuur, milles puidurakud on suhteliselt väikesed ja kasvurõngad kitsad ning korrapärased või esinevad mõlemad tunnused korraga.	vt texture ; vt ka coarse texture	[ES8]
fireproof material	tulekindel materjal		Materjal, mis on tulele vastupidav.		[TB]
firm knot	kõva mädaoks		Oks, milles mädanik hõlmab üle 1/3 oksa lõikepinnast.	vt rotten knot ; vt ka knot, rot	[TB]
firm red heart	vt heartwood rot				
firsts	vt clear				
fissure	lõhe	pragu	Puidurike, mis tekib puidukiudude eraldumisel piki kiudude enda suunda.	vt check, checking, crack, drying ~, shake ; vt ka edge shake, end shake, face shake, felling shake, frost crack, heart shake, honeycombing, lightning crack, oblique shake, ring shake, star shake, transverse shake, traversing crack, upset	[ES8], [ES9]
flat sawn timber	vt plain sawn timber				

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
fleck	plekilisus		Puidurike, mis väljendub plekkidena puidu pinnal.		[TB]
fluffiness	vt hairiness				
fluting	kurmulisus		Puidurike, mille puhul ümarpuidu tüükaosa on ristlõikes korrapärase tähtjas-sagaralise kujuga, sest puidu välispinnal asuvad pikisuunalised süvendid, paksendid või mõlemad korraga.		[ES8], [TB]
foxy timber	mädanikust kahjustatud puit		Puit, mis on seente või teiste mikroorganismide toimel pehmenenud, massi ja tugevust kaotanud või tekstuuri ja värvust muutnud.	vt deteriorated wood, rot	
free moisture	vaba niiskus		Niiskus, mis paikneb rakuõõntes ja rakkudevahelistes tühimikes ega ole absorbeerunud rakuseintesse.	vt moisture content ; vt ka bound moisture	[ES12]
frost crack	külmalõhe		Lõhe, mis on radiaalne, tekib külma mõjust kasvavale puule ning kulgeb maltspuidust säsi suunas ja pikisuunas, tuues kaasa ümbritseva puidu tumenemise ja aastarõngaste kõverdumise.	vt crack ; vt ka fissure	[ES9]
full dimension	täisarvuline mõõde		Mõõde, millesse on arvestatud ainult mõõtühiku täisarvulised suurused ilma murdosadeta.		[ES5] - uus
fully quarter sawn timber	täisradiaalne saematerjal		Saematerjal, mis on saetud selliselt, et kasvurõngad asuvad saelaua külje suhtes vertikaalselt või pea-aegu vertikaalselt, nii et kasvurõngaste puutuja ja külje vaheline nurk 80° või suurem ning seetõttu on puit kasutuses eriti stabiilsete omadustega.	vt quarter sawn timber, sawn timber	[UK], [ES3]
funga decay	seenkahjustus		Biokahjustus, mida põhjustavad seenorganismid ja mis seisneb puidu pehmenemises, tiheduse ja tugevuse järjest suuremas vähenemises ning sageli tekstuuri- ja värvimuutustes.	vt biodeterioration	[UK] - uus, [PuT]
grade	kvaliteediklass		Kategooria, millesse puit sorditakse tema erinevate omaduste alusel ja mida tähistatakse kas numbrite või tähtedega selliselt, et 1 või A on kõige kõrgema kvaliteediga puit.		[TL], [UK] - uus
grain	vt texture				
grain	vt fibre				
grain	kiudude suund		Suund, milles kiud peamiselt paiknevad ja mis määrab puidu tekstuuri.	vt fibre ; vt ka long ~, sloping ~, spiral ~	[ES7]
green density	värskeltraitud puidu tihedus		Tihedus, mis on mõõdetud vahetult pärast langetamist ja võib olenevalt puiduliigist ja niiskussisaldusest olla piirides 600 - 1000 kg/m ³ .	vt ka basic density	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
green moisture	värskeltraitud puidu niiskus		Niiskussisaldus, mis sõltuvalt puiduliigist, kasvutingimustest ja aastaajast võib olla piirides 40 - 110% ja mõõdetakse vahetult pärast langetamist.	vt moisture content	[TB]
green timber	toores puit		Puit, mida ei ole kuivatatud rakuseinte küllastuspiirini või alla selle ja mille niiskussisaldus on tavaliselt üle 30%.	vt timber ; vt ka fibre saturation point	[ES4]
growth layer	growth layer				
growth ring	kasvurõngas		Puidukiht, mis moodustub ühe kasvuperioodi jooksul, sõltub puuliigist ja kasvutingimustest ning vastab parasvöötmes aastarõngale.	vt annual ring ; vt ka stripe figure, black streak, ring shake	[ES7], ([UK])
gum duct	vt resin canal				
hair surface crack	vt check				
hairiness	karvasus		Kahjustus, mis seisneb kiudude väljaulatumises materjali pinnast.	vt ka raised grain, torn grain	[TB]
hardwood	lehtpuit		Puit, mida saadakse kaheiduleheliste botaanilisse klassi kuuluvatelt puudelt ja mis on tavaliselt suurema tihedusega kui okaspuit.	vt wood, ring porous wood ; vt ka softwood	[ES1], [PuT], [UK]
heart check	<i>Am.</i> vt heart shake				
heart shake	säsilõhe	radiaal-säsilõhe	Otsalõhe, mis lähtub puu keskosast (säsis), asetseb radiaalselt ja on tekkinud puu südamiku sisepingete tõttu.	vt fissure, pith, star shake	[ES8], [PM]
heartwood	lülipuit		Osa tüvest, mis kasvavas puus on harilikult tumedama värvusega, asub tüve keskel, ei sisalda elusrakke ja on lakanud juhtimast mahla ning on suurema loomuliku vastupidavusega kui maltspuit.	v blackheart, heartwood rot, false heartwood ; vt ka sapwood	[ES7], [PuT], [UK]
heartwood rot	lülipuidu-mädanik		Mädanik, mille kahjustus piirdub lülipuiduga.	vt rot ; vt ka sapwood rot	[ES10]
hog	lābipaine		Paine, mis toimub toote või katsekehaga koormuse mõjul.	vt bend	
hog-back form	vt convex form				
hogged profile	kõver profiil		Deformatsioon, mille puhul materjal on täis kaari, lookeid, jõnkse või teisi sarnaseid kõrvalekaldeid.	vt ka concave form, convex form, rough profile	
hogging	vt warp				
hollow heart	õõnessäsi		Õõnsus, mis asub puidu säsiosas ja mille on põhjustanud bioloogilised tegurid.	vt pith	[ES12]
hollow knot	õõnesoks		Oks, mis on pealtnäha terve, ent mille südamikus on suhteliselt suur tühi ruum. .	vt knot	[Par]
hollow pith	vt hollow heart				
hollowhorning	vt honeycombing				

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
honeycombing	kuivamislõhe- de tekkimine		Lõhenemine, mis toimub puidus kuivamisel sisepingete mõjul.	vt fissure	[ES12]
horn knot	vt splay knot				
humidity	vt moisture content				[TL]
hygroscopic moisture	hügrokoop- susniiskus		Niiskus, mille hügrokoopne materjal võib omastada ümbritsevast õhust.	vt moisture content	
inbark	tume mõlu		Puidurike, mis seisneb tumedas pindmises haavandis, mis on puu kasvamisel täielikult või osaliselt sulgunud ja mida käsitletakse sortimisel tavaliselt vaigupesana.	vt scar ; vt ka bark pocket	
included sapwood	korduv maltspuut		Rõngas või rõnga osa, mis asetseb lülipuidus ja millel on maltspuudu värvus ja omadused.	vt sapwood ; vt ka heartwood	[ES8], [UK]
indent	vt kerf				
ingrown bark	vt bark pocket				
inner bark	vt bast				
insect attack	putuk- kahjustus		Kahjustus, mille on põhjustanud puitu söövad putukad ja nende vastsed ja mis väljendub aukude või käikudena.	vt ka bore hole	[PM], [UK] – uus
inside bark size	vt under bark size				
intergrown knot	kokku- kasvanud oks	umboks	Oks, mis on vaadeldaval pinnal ümbritseva puiduga kokku kasvanud rohkem kui 3/4 ulatuses oma ristlõike ümbermõõdust.	vt knot ; vt ka dead knot	[ES9], [TL], [UK]
kerf	vt shear				
kerf	sälk		Kahjustus, mille on põhjustanud mehaaniline töötlemine ja mis seisneb sisseraies, sisselõiges või täkkes.		[(TB)]
kiln brown stains	puidu tumenemine kamberkuiva- tamisel		Värvusriike, mis tekib puidus termokeemiliste reaktsioonide tulemusena ja esineb kuivatuskambris kuivatatud puidul.		[(TB)]
knar	vt burr				
knee	vt bend				
knee timber	kaldkiuline puit		Puit, mille kiudude suund kaldub kõrvale pikiteljest.	vt timber, sloping grain	[TB]
knob	vt rose				
knot	oks		Oksa osa, mis paikneb puidus.	vt arris ~, branch whorl, branched ~, chinese moustache, covered ~, dead ~, edge ~, face ~,	[ES8]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
				firm ~, hollow ~, inter-grown ~, loose ~, ~ cluster, open ~, oval ~, pin ~, pith ~, rotten ~, round ~, single ~, slash ~, sound ~, spike ~, splay ~, traversing ~, uncovered ~	
knot cluster	koondoksad		Oksad, mis paiknevad selliselt, et kiudude normaalne suund ei ole naaberokste vahel taastunud, tavaliselt üksteisest mitte kaugemal kui saematerjali laius või 150 mm, kui saematerjal on kitsam kui 150 mm.	vt knot	[ES9], [PM], [UK]
knur	vt burr				
knur	vt burl				
knurl	vt burl				
late wood	sügispuut		Osa aastarõngast, mis on tavaliselt kevadpuidust tumedama värvusega ja suurema tihedusega ning tekib sügisel vegetatsiooniperioodi hilises staadiumis.	vt wood ; vt ka early wood, annual ring	[ES7], [PuT]
layer	vt ply				
length	pikkus		Suurus, mis iseloomustab lühimat kaugust mõõdetava ühiku otste vahel.	vt nominal length ; vt ka size, specific gravity, thickness, volume	[ES5]
light fastness	valguskindlus		Omadus, mis seisneb materjali fotokeemilises püsivuses.		[TB]
lightning crack	välgulõhe		Väislõhe, mille on põhjustanud välgulöök.	vt crack ; vt ka fissure	[ES8]
live knot	vt intergrown knot				[UK]
long grain	pikikiud		Kiudude suund, mis on valdavalt samasuunaline puidu pikiteljega.	vt grain	[TB], [TL]
longitudinal shrinkage	piki-kahanemine		Kahanemisprotsess, mille käigus puidu mõõtmete vähenemine toimub paralleelselt puidukiududega.	vt shrinkage	[ES12] - uus
longitudinal swelling	pikipundumine		Pundumisprotsess, mille käigus puidu mõõtmete suurenemine toimub paralleelselt puidukiududega.	vt swelling	[ES12] - uus
loose knot	irdoks		Oks, mille elutegevus on lakanud ja mis ei ole ümbritseva puiduga kokku kasvanud.	vt knot ; vt ka dead knot	[ES9], [TL]
lumber	vt sawn timber				
margin knot	vt edge knot				
marginal knot	vt edge knot				
masur grain	vt wavy grain				[TL]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
matched lumber	sulundatud saematerjal		Saematerjal, mille ühes servas on õhem osa ja teises soon, nii et lauad sobituvad jägmistega kokku.	vt sawn timber	[TB], [ÕS]
matting	vt felting				
mechanical defect	mehaaniline viga		Rike, mille on puidule põhjustanud selle töötlemine masinatega või transportimine.		[TL] - uus
middlings	keskmise kvaliteediga saematerjal		Saematerjal, mis mingi sorteerimiseeskirja järgi on parem kui madalakvaliteediline, ent halvem kui kõrgekvaliteediline saematerjal.	vt sawn timber ; vt ka clear, common, seconds	
moisture	vt moisture content				
moisture content	niiskussisaldus	niiskus	Suurus, mis näitab niiskuse massi puidus väljendatuna protsentides puidu absoluutkuivast massist.	vt bound moisture, end use moisture content, equilibrium moisture, free moisture, green moisture, hygroscopic moisture, shipping moisture ; vt ka fibre saturation point; air dried timber, green timber, oven dry timber, shipping dry timber	[ES4], [UK]
mold	vt mould				
mould	hallitus		Biokahjustus, mis kujutab endast villataolist või pulberjat seeneniidistikku ja võib niisketes tingimustes moodustuda puidu pinnale.	vt biodeterioration	[ES10]
natural durability	loomulik vastupidavus		Omadus, mis on puidule loomupärane ja kaitseb seda puitu hävitavate organismide nagu seente või kahjurputukate mõju eest ning iseloomustab eelkaõige lülipuitu, mitte niivõrd maltspuitu.		[ES10], [UK]
neat size	vt actual size				
node	vt branch whorl				
nominal length	nimipikkus		Termin, mida kasutatakse ümarpuidu puhul ja mis tähistab puidule kindlaksmääratud pikkust ilma järkamisvaruta.	vt length ; vt ka basic size	[ES5] - uus
nominal size	vt basic size				
non intergrown knot	vt dead knot				
oblique grain	vt sloping grain				
oblique shake	kaldlõhe		Lõhe, mis on nähtav küljel, serval või mõlemal ja paikneb kandi suhtes nurga all.	vt shake ; vt ka end shake, fissure	[ES9], [PM]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
open grain	poorne tekstuur		Tekstuur, mis on omane teatud puiduliikidele nagu tamm, mahagon või pähkel ja milles puidu poorid on keskmisest suuremad.	vt texture	[TL]
open knot	oksaauk		Auk, mis on puittootesse jäänud väljakukkunud oksast.	vt knot	
outer bark	corp		Osa puukoorest, mis puutub otseselt kokku välisõhuga ja ei sisalda enam elusaid rakke, koosnedes korkkoest.	vt ka bark	
oval knot	ovaaloks		Oks, mille suurima ja vähima läbimõõdu suhe on suurem kui 1,5, kuid väiksem kui 4.	vt knot	[ES9], [PM], [UK] - uus
oven dry timber	absoluutkuiv puit		Puit, mis on ventileeritud kuivatuskapis 103°C juu res saavutanud sellise niiskussisalduse, et see nendel tingimustel enam ei lange ja puidu mass on konstantne.	vt ka moisture content, air dried timber, shipping dry timber	[ES4], [UK]
over bark size	koorega mõõde		Termin, mida kasutatakse puidutööstuses selgituseks, et mõõtmistulemus sisaldab ka puidukoort	vt ka under bark size	[ES5]
overall size	gabariitmõõde		Suurus, millega tähistatakse vaadeldava objekti suurimat piirmõõdet.	vt size	[TB]
oxidation stains	keemilised värvusrikked		Värvusrikked, mis on keemilise või bioloogilise tekkega, enamasti seotud parkainete oksüdatsiooniga värskelt raiutud puidus ja seisnevad puidu ühtlases ebanormaalses värvuses.	vt stain	[TB]
pattern	muster		Omadus, mis oleneb puidukiudude asetusest ja moodustab puidu tekstuuri ehk puidukirja.		[TB]
pin knot	silmoks	nõeloks	Oks, mis on terve, sissekasvanud või osaliselt sissekasvanud, ümara või ovaalse kujuga ja mitte suurema läbimõõduga kui 5 mm.	vt knot, cat's paw	[ES9], ([UK]), [TL]
pit	vt pore				
pitch	vt resin				
pitch pocket	vt resin pocket				[PM]
pitch wood	vt resin wood				[PM] - uus
pith	säsi		Kude, mis kasvab puu esimesel eluaastal ja paikneb puutüve keskosas ning on hiljem kasvanud kudedest pehmem.	vt boxed heart, double ~, eccentric ~, exposed ~, heart shake, hollow ~, ray, spongy ~, stellate ~	[TL], [ES7]
pith knot	väljalangenud südamikuga mädaoks		Oks, mille säsiosa on mädaniku tõttu välja langenud.	vt rotten knot ; vt ka rot, knot	

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
pitting	poorsus		Näitaja, mis iseloomustab soonte osatähtsust puidu pinnal.	vt pore	[TB]
plain sawn timber	tangentsiaal-saematerjal		Saematerjal, mille puhul tüvi on järjestikuste paralleelsete lõigetega läbi saetud, nii et esimete ja viimaste laudade puhul asuvad kasvurõngad saelaua külje suhtes risti või peaaegu risti; keskmiste laudade puhul saadakse radiaalsaematerjal.	vt sawn timber ; vt ka quarter sawn timber	[UK], [ES3]
plane	vt surface				
planed timber	hõõveldatud puit		Saematerjal, mis on eksploatatsiooniniiskuse juures ja mille vähemalt üks külgpind on töödeldud kogu pikkuses ja laiuses selleks, et saada siledat pinda.	vt timber, sawn timber	[ES3]
plank timber	vt sawn timber				
plum figure	ebaühtlane tekstuur		Tekstuur, mille puhul toote esipinna komplekteerimine on raskendatud, sest esineb värvierinevusi ja puidu kiudude suund on ebaühtlane.	vt texture	[TL], [TB]
plume	vt dip				
ply	kiht		Ainehulk, mis asetseb millegi peal, all või vahel ja on suhteliselt ühtlase koostise või omadustega ning mille paksus on harilikult muudest mõõtmetest väiksem.		[TB]
pocket rot	pesamädanik		Mädanik, mille puhul kahjustus piirdub väikese, tavaliselt läätsekujulise piirkonna või pesaga.	vt rot	[ES10]
pore	poor		Rakk, mis juhib vedelikku ja on ristlõikes näha otspinnal.	vt ka pitting	[ES7]
prepared timber	töödeldud saematerjal		Saematerjal, mis on eksploatatsiooniniiskuse juures järgatud pikkuses, mille üks või enam pindu on töödeldud vastavalt kooskõlastatud lubatud hälvetele või on tehtud mõlemat.	vt sawn timber ; vt ka rough sawn timber	[ES3]
preservative treatment	kaitseimmutus		Töötlus, mille käigus puitu immutatakse puidukaitsevahendiga, et suurendada vastupidavust biokahjustustele.	vt ka biodeterioration, remedial treatment	[ES10]
prime grade	vt clear				
punk	<i>Am.</i> vt rot				
punk knot	<i>Am.</i> vt rotten knot				
quarter sawn timber	radiaal-saematerjal		Saematerjal, mis on saetud selliselt, et kasvurõngad asuvad saelaua külje suhtes võimalikult vertikaalselt ja puit muutub kasutuses märkimisväärselt stabiilsemaks; tavaliselt peab kasvurõngaste puutuja ja külje vaheline nurk olema vähemalt 45°.	vt sawn timber ; vt ka fully ~, plain sawn timber, rift sawn timber	[UK], [ES3]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
quartered timber	vt quarter sawn timber				
rain figure	laineline tekstuur		Tekstuur, milles kiud paiknevad korrapärase salmilise mustrina.	vt texture ; vt ka wavy grain	[(TB)]
raised grain	laineline kiud		Kahjustus, mille puhul metsamaterjali pind on muutunud karedaks, sest pinnalt osaliselt eraldunud puidukiud paiknevad tihedalt üksteise kõrval.	vt ka hairiness, torn grain	[TB]
ray	säsiikiir		Element, mis paikneb tüves radiaalselt, on tüve anatoomilise ehituse osa ja täidab transpordi- ja säilitusfunktsiooni.	vt pith	[TB]
reaction wood	reaktsioonpuut		Puidurike, mille puhul puidu anatoomilised tunnused erinevad tavalisest ja mis moodustub enamasti viltustel tüvedel või paindunud okstel, et püüda taastada puu normaalset asendit.	vt wood ; vt ka compression wood, tension wood	[ES7]
recess	vt split				
red heart	punasüdamik		Värvusrike, mis esineb teravalt piiritletuna tüve ristlõike keskosas ja on punast või pruuni värvi.	vt stain	[ES10]
red stain	pargend		Värvusrike, mis tekib puidu pinnakihi parkniredede oksüdeerumisel ja on punakat või sinakaspruuni värvi.	vt stain	[TB]
refuse	praakmaterjal		Materjal, mis ei kõlba sellele algselt ette nähtud kasutamiseks.	vt ka reject	[TB]
regular sized timber	vt dimension timber				
regularized timber	kalibreeritud saematerjal		Saematerjal, mida pärast kuivatamist eksploatatsiooniniiskusele on vastavalt kitsalt piiritletud lubatud hälvetele töödeldud paksuses, laiuses või mõlemat.	vt sawn timber	[ES3]
reject	vt rejects				
rejected board	praaklaud		Laud, mis ei kõlba sellele ette nähtud kasutamiseks.		[TB]
rejects	sortimisjääk	hülg	Osa toormest, mis eraldatakse sortimisel kui põhitoodanguks kõlbmatu materjal.	vt ka refuse	[TB], [TL]
relish	õõs		Tühimik, mis asetseb puidus või muus materjalis.	vt ka slot, split	
remedial treatment	korrektiiv-immutus		Töötlus, mille käigus puitu immutatakse pärast paigaldamist eksploatatsioonitingimustesse puidukaitsevahendiga, et peatada bioloogilist riknemist, vältida edasist riknemist või mõlemat.	vt ka biodeterioration, preservative treatment	[ES10]
repair coat	parandus-pinnakate		Pinnakate, mille ülesandeks on katta või kõrvaldada rikked.		[TB]
resin	vaik		Aine, mis on orgaanilist päritolu, harilikult läbipaistev ja võib esineda viskoosse vedeliku või tahke amorfse aine kujul.	vt resin wood ; vt ka tapping cut	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
resin canal	vaigukäik		Puidurike, mis väljendub vertikaalse või horisontaalse, harilikult vaiguga täidetud kanalina ja on iseloomulik osale okaspuudest.	vt ka bore hole	[TB]
resin duct	vt resin canal				
resin pocket	vaigupesa		Puidurike, mis väljendub läätsekujulise õõnsusena aastarõngaste vahel ja sisaldab või on sisaldanud vaiku.		[ES8], [PM]
resin wood	vaikpuit		Puidurike, mis väljendub puidu ebanormaalselt suures vaigusisalduses ja tavalisest tumedamas värvis.	vt resin	[ES12], [PM] - uus
ribbon figure	vt stripe figure				
riffle	vt slot				
rift	vt fissure				
rift sawn timber	sektor-saematerjal		Saematerjal, mille saagimisel on esmalt tüvi keskelt läbi saetud ning järgnevad lõiked teostatud täisnurga all esimese lõikega ja mille omadused jäävad radiaalse ja tangentsiaalse saematerjali omade vahele.	vt sawn timber ; vt ka fully quarter sawn timber, plain sawn timber, quarter sawn timber	[UK]
ring porous wood	rõngas-sooneline puit		Lehtpuit, mille aastarõnga kevadpuidus paiknevad rõngana jämesooned.	vt hardwood	[TB]
ring shake	ringlõhe		Lõhe, mis kulgeb mööda kasvurõngast ja on nähtav vastlangetatud puidu ristlõikepinnal.	vt shake ; vt ka fissure, growth ring	[PM], [ES8], ([UK])
ripe wood	küpspuit		Puit, mis paikneb tüve keskosas ja mille niiskussisaldus on ülejäänust madalam.	vt wood	
ripple	vt sweep				
ripple	vt snaking				
rippling	vt snaking				
roey grain	vt sloping grain				
rope	köietaoline tekstuur		Tekstuur, mille puhul lõikepind meenutab köiele omast tekstuuri.	vt texture	
rose	oksamuhk		Puidurike, mis väljendub kontsentriliste koorevoltidena, mis viitavad sisemisele tunnusele, tavaliselt oksale.	vt ka buckle	[ES8]
rosin	vt resin				
rot	mädanik		Biokahjustus, milles seente või teiste mikroorganismide elutegevus lagundab puitu ja muudab selle pehmemaks, toimuvad massi ja tugevuse kaotused ning sageli tekstuuri ja värvuse muudatused.	vt brown ~, butt ~, doatiness, dote, foxy timber, heartwood ~, pocket ~, sapwood ~, soft ~, white ~;	[ES10]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
				vt ka firm knot, pith knot, rotten knot	
rotten knot	mädaoks		Oks, mis on mädanikust kahjustatud ja seetõttu ümbritsevast puidust pehmem.	vt knot, rot, firm knot, pith knot ; vt ka sound knot	[ES8], [UK]
rough profile	kare profiil		Deformatsioon, mille puhul pind on krobeline ja ebatasane.	vt ka concave form, convex form, hogged profile; smooth profile	
rough sawn timber	töötlemata saematerjal		Saematerjal, mis jääb kindlaksmääratud lubatud hälvete piiridesse, ent ei ole veel läbinud masintöötlust.	vt sawn timber ; vt ka prepared timber	[ES3]
rough timber	vt rough sawn timber				
rough-dry size	kuivmõõde		Suurus, mis on mõõdetud kuivalt puidult.	vt size	[TB]
round knot	ümaroks		Oks, mille suurima ja vähima läbimõõdu suhe ei ole suurem kui 2.	vt knot	[TB], [ES9]
round shake	vt ring shake				
sap	vt sapwood				
sapwood	maltspuiduline puu		Puu, mille puit on kogu ulatuses maltspuiduline ja lülipuitu ei esine.		[TB]
sapwood	maltspuit		Osa tüvest, mis kasvavas puus asub otse koore all, sisaldab elusrakke ja juhib mahla ning on väiksema loomuliku vastupidavusega kui ülejäänud tüvi; selle värvus on sageli lülipuidust heledam, ent mitte alati selgelt eristatav.	vt wood; included ~, exogens, sapwood rot ; vt ka heartwood	[ES7], [UK]
sapwood rot	maltspuidu mädanik		Mädanik, mille kahjustus piirdub maltspuiduga.	vt rot ; vt ka heartwood rot	[ES10]
sawn timber	saematerjal		Puiduosad, mis on saadud suuremate mõõtmetega palkide või massiivpuidu pikisaagimisel või freesimisel ning mida võib olla vajaliku kvaliteedi tagamiseks järgnevalt järgatud, masintöödeldud või mõlemat.	vt clear, common, dimension timber, fully quarter ~, matched lumber, middlings, plain ~, planed timber, prepared timber, quarter ~, regularized timber, rift ~, rough ~, scant, shorts, square edged timber, unedged timber ; vt ka snaking, actual size	[ES3]
scaling	puidu mahu mõõtmine		Puidukoguse määramine puidu mõõtmete järgi	vt ka volume	[TB]
scant	lühike saematerjal		Saematerjal, mis on kindlaks määratud pikkusest lühem.	vt sawn timber	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
scantlings	vt square edged timber				
scar	mõlu		Puidurike, mis seisneb pindmises haavandis, mis on puu kasvamisel täielikult või osaliselt sulgunud.	vt inbark ; vt ka dip grain	[ES8], [PM]
scroll	vt dip				
scuffed profile	scuffed profile				
seasoning check	vt drying fissure				
seconds	teise sordi tooted		Puit, mille kvaliteet on normaalsest madalam.	vt ka clear, common, middlings	[TB]
shake	pikilõhe		Lõhe, mis kulgeb mööda pikitelge, olenemata tema sügavusest.	vt fissure ; edge ~, end ~, face ~, felling ~, oblique ~, ring ~, transverse ~,	[UK]
shaved lumber	<i>Am.</i> vt planed timber				
shear	rebis		Kahjustus, mis on tekkinud langetamisel või järkamisel ja väljendub rebestusauguna ümarpuidu otspinnas.		[ES8]
shell shake	vt face shake				
shipping dry timber	transportkuiv puit		Puit, mille niiskussisaldus (normaalselt 18-22%) on küllalt madal selleks, et piirata värvusmuudatuste, hallituse ja seenhaiguste teket transpordil.	vt timber ; vt ka moisture content, air dried timber, oven dry timber	[ES4]
shipping moisture	transport-niiskus		Niiskussisaldus (normaalselt 18-22%), mis on küllalt madal selleks, et piirata värvusmuudatuste, hallituse ja seenhaiguste teket transpordil.	vt moisture content	[TB]
shorts	alamõõduline saematerjal		Saematerjal, mille pikkus on paikapandud normist lühem.	vt sawn timber	[TB]
shrink	vt shrinkage				
shrinkage	kuivamis-kahanemine	kahanemine	Protsess, mille käigus niiskuse vähenemisel rakuseinte küllastuspiirist absoluutkuiva olekuni vähenevad puidu lineaarmõõtmed ja maht kindlas anatoomilises suunas, väljendatuna protsentides mõõtmetest rakuseinte küllastuspiiri niiskusel.	vt longitudinal shrinkage ; vt ka swelling	[ES4], [TL]
single knot	hajuoks		Oks, mis paikneb selliselt, et vahemikus kuni järgmiste oksteni on kiudude normaalne suund täielikult taastunud.	vt knot	[ES9]
size	mõõde		Näitaja, mis iseloomustab keha või ruumi suurust.	vt actual ~, basic ~, bastard ~, dimension timber, overall ~, over bark ~, rough-dry ~, target ~, under	[TB]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
				bark ~; vt ka length, specific gravity, thickness, volume	
slanting shake	vt oblique shake				
slash knot	põikoks		Oks, mis ulatub ühe ja sama külje kahele kandile.	vt knot ; vt ka traversing knot	[TB]
slash sawn timber	vt plain sawn timber				
slit	vt fissure				
slope of the grain	vt sloping grain				[ES9]
sloping grain	kaldkiulusus		Puidurike, mille puhul kiudude suund kaldub kõrvale puidu pikiteljest.	vt grain ; vt ka knee timber	[TL], [UK], [ES9], [PuT]
slot	vt split				
slot	õnar		Süvend, mis asetseb puidu või muu materjal pinnal.		[ÕS]
smooth profile	sile profiil		Pind, mis on tasane ja ilma väljaulatuvate osade või konarusteta.	vt ka rough profile	[TB]
snag	vt burr				
snaking	lainelisus		Kahjustus saematerjali pinnal, mis on lainelise tekstuuriga ja tuleneb defektsest saagimisest.	vt sawn timber	[ES3]
snub	vt knot				
soft rot	pehme-mädanik		Mädanik, mis halvendab märgatavalt puidu tugevusomadusi, tekib enamasti juhul, kui puit on kokkupuutes maapinna või veega ning mida põhjustavad tselluloosi ja hemitselluloose kahjustavad mikroseenid.	vt rot	[ES10]
softwood	okaspuu		Puit, mida saadakse paljasseemnelistelt puudelt, millest suurem osa kuulub botaanilisse klassi <i>Coniferales</i> , ja mis on tavaliselt väiksema tihedusega kui lehtpuu.	vt wood ; vt ka hardwood	[ES1], [PuT], [UK]
sound knot	terve oks		Oks, millel puuduvad mädaniku tunnused ja mis on kuni 3/4 ulatuses oma ümbermõõdust kokku kasvanud ümbritseva puiduga.	vt knot ; vt ka rotten knot	[ES8], [PM]
sow	vt bow				
specific gravity	erikaal		Suurus, mis iseloomustab aine ruumalaühiku kaalu.	vt ka length, size, thickness, volume	[TB]
spike knot	pikkoks		Oks, mille suurima ja vähima läbimõõdu suhe on suurem kui 4.	vt knot ; vt ka branched knot	[ES9]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
spiral grain	spiraalkiulusus		Puidurike, mille puhul kiud ei paikne puidu pikitelje suhtes otse, vaid ühesuunalise spiraalina ümber telje.	vt grain	[ES8], [TL], [UK]
splay knot	sarvoks		Oks, mida on lõigatud ligikaudu paralleelselt selle teljega, nii et nähtavale tulnud osa on pikenenud ja ulatub kandile, ning küljel on oksa suurima ja vähima läbimõõdu suhe suurem kui 4.	vt knot ; vt ka branched knot	[PM], [UK]
split	vt traversing crack				
split	pilu		Avaus, mis on pika ja kitsa kujuga ja jookseb puidu kiududega paralleelselt.	vt ka relish, slot	[TB], [TL], [UK]
splitting	vt traversing crack				
spongy pith	urbne säsi		Säsi, mis koosneb õhukeseseinalistest, suure läbimõõduga parenhüüm-rakkudest.	vt pith	
springwood	vt early wood				
square edged timber	servatud saematerjal		Saematerjal, mille ristlõige on täisnurkne ja millel võib olla lubatud ka poomkant kindlaksmääratud koguses.	vt sawn timber ; vt ka unedged timber	[ES3], [UK]
square sawn timber	vt square edged timber				
stacking factor	täitetegur		Suurus, mis näitab ruumala täitumise astet.	vt ka volume	[TB]
stain	värvusrike		Kahjustus, mis seisneb igasuguses kõrvalekaldes puidu loomulikust värvusest ja mis ei ole seotud tugevuse vähenemisega.	vt bright timber ; blackheart , black streak , blue ~ , brown streak , brown oak , false heartwood , kiln brown stains , oxidation stains , red heart , red ~	[ES10]
star check	<i>Am.</i> vt star shake				
star shake	liitsäsilõhe		Säsilõhe, mis koosneb kahest või enamast lõhest.	vt heart shake ; vt ka pith	[ES8]
stellate pith	tähekujulise säsi		Säsi, mille ristlõige on hulknurkne ja meenutab tähte.	vt pith	
stem	tüvi		Puu osa, mis paikneb ülalpool maapinda ja ei hõlma oksa.	vt ka trunk , trunk timber ; stump	[ES2]
stick	vt stem				
stop	kitsendus		Deformatsioon, mis seisneb tüve läbimõõdu järsus vähenemises, mis võib näiteks juhtuda jämeda oksa juures.		[ES2]
strand	vt ply				

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
stress concentration	pingete kontsentraatsioon		Nähtus, mis seisneb pingete järsus suurenemises kohtades, kus keha kuju muutub, näiteks avade või sisselõigete äärtel.		[TB]
stretch	venimine		Pikenemine, mis toimub tõmbejõu mõjul.		[TB]
stripe figure	triibuline tekstuur		Tekstuur, mis esineb troopiliste puiduliikide puidus ja milles kasvurõngaste värvus ja tihedus kajastab vihma- ja kuivaperioodide vaheldumist.	vt texture ; vt ka growth ring	[(TB)]
structural lumber	<i>Am.</i> vt structural timber				[@]
structural timber	ehituspuut	konstruktsioonpuut	Puit, mis oma omadustelt on sobiv ehituskonstruksioonides kasutamiseks.	vt timber	
stump	känd		Puu osa, mis jääb pärast langetamist maapinda ja maapinnast ülespoole.	vt ka stem	[ES2]
summerwood	vt late wood				
surface	pind		Kiht, mis on otseses kontaktis väliskeskkonnaga.		(TB)]
surface soundness	pinnatugevus		Omadus, mis näitab pinna vastupanuvõimet sellele mõjuvate jõudude suhtes.		[TB]
surfaced lumber	<i>Am.</i> vt planed timber				
sweep	kõverdumine		Puidurike, mis seisneb ümarpuidu pikitelje kõrvalekaldes sirgjoonest.	vt bend ; vt ka cup, warp	[ES8]
swelling	pundumine		Protsess, mille käigus niiskussisalduse tõusmisel puidu mõõtmed suurenevad.	vt longitudinal swelling ; vt ka shrinkage	[ES4]
swirl	vt wavy grain				
swirl grain	vt wavy grain				
taper	koondelisuus		Tunnus, mis seisneb ümarpuidu läbimõõdu järk-järgulises ühesuunalises muutuses piki puidu kesktelge.		[ES8]
tapping cut	karr		Sisselõige, mis tehakse tüvesse vaigutuseks ehk vaigu eemaldamiseks.	vt ka resin	[ES8]
target size	sihtmõõde	soovitav mõõde	Mõõde, mille puit peab saavutama pärast töötlemisprotsessi kindlaksmääratud niiskussisalduse juures ja millele on lubatud kokkulepitud hälve.	vt size	[ES6]
tenar	vt compression wood				
tension wood	tõmbepuit		Reaktsioonpuut, mis moodustub lehtpuude okste ülemistel külgedel ja viltustel või kõveratel tüvedel.	vt wood, reaction wood ; vt ka compression wood	[ES7]
texture	tekstuur		Omadus, mis puidu puhul on määratud selle anatoomilise ehituse ning kasvurõngaste laiuse ja reeglipärasusega ning paljastub puidu lõikamisel.	vt coarse ~, fine ~, open grain, plum figure, rain figure, rope, stripe figure	[ES7], [UK], (TL)]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
thickness	paksus		Suurus, mida mõõdetakse kindlaks määratud kohas saematerjalil ja mis näitab kaugust saematerjali külgpindade vahel selles mõõtekohas.	vt ka length, size, specific gravity, volume	[ES5]
through-and-through timber	vt plain sawn timber				[UK] - uus
thunder shake	vt upset				
tier	vt ply				
timber	metsamaterjal	puit	Puit kasvavate või langetatud puudena või nende töötlemissaadustena.	vt air dried ~, bright ~, dimension ~, dry ~, green ~, knee ~, planed ~, shipping dry ~, structural ~, treated ~, trunk ~	[ES1]
timbering	vt timber				
tooth marks	hambajäljed		Kahjustus, mis on tekkinud puidu pinnale lõikamisel ja mille põhjustajaks on olnud reguleerimata lõikeriist.		[ES3]
torn grain	pinnulisus		Kahjustus, mille puhul puidukiud ulatuvad metsamaterjali pinnast välja ja muudavad pinna karedaks.	vt ka hairiness, raised grain	[ES3]
transverse shake	vt upset				
traversing crack	läbiv lõhe		Lõhe, mis ulatub ühelt pinnalt teisele läbi kogu puiduühiku.	vt crack ; vt ka fissure	[ES9]
traversing knot	läbiv oks		Oks, mis on nähtav saematerjali kahel vastaspinnal.	vt knot ; vt ka slash knot	[ES9]
treated timber	konserveeritud puit		Puit, mida on immutatud antiseptilise lahusega.	vt timber	
trim	vt shear				
trunk	tüvi		Tüve osa, mida kasutatakse kasvava puu hindamisel, määrares harilikult ladvaotsa übermõõtu.	vt trunk timber ; vt ka stem	[ES2] - uus
trunk timber	tüvepuit		Ümarpuit või saematerjal, mis on suhteliselt suure läbimõõduga ja tehtud puu tüveosast.	vt trunk, timber ; vt ka stem	
twist	keerdumus		Deformatsioon, mis seisneb puidu kiudude spiraalses kõrvalekaldes pikiteljest.		[ES3]
uncovered knot	nähtav oks		Oks, mis on nähtav ümarpuidu ümaral välispinnal.	vt knot ; vt ka covered knot	[ES8]
uncut timber	vt unedged timber				
under bark size	kooreta mõõde		Termin, mida kasutatakse puidutööstuses selgituseks, et mõõtmistulemus ei sisalda koort.	vt ka over bark size	[ES5]
unedged timber	servamata saematerjal		Saematerjal, mille külgpinnad on paralleelsed, aga üks või mõlemad servad saagimata või on poomkant lubatud normist suurem.	vt sawn timber ; vt ka square edged timber	[ES3], [UK]

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
unsound knot	vt rotten knot				
upset	põiklõhe	ristlõhe	Lõhe, mis asub ristsuunas puidu pikiteljega.	vt fissure	
wane	poomkant		Tüvepind, mis võib olla koorega või ilma kooreta ja asub saematerjali mingil küljel või serval.	vt ka bark	[ES3], [UK]
waney-edged timber	vt unedged timber				[UK]
warp	kaardumine		Puidurike, mis tekib puidu kõverdumisel töötlemise, kuivatamise või ladustamise käigus või kõigil kolmel juhul korraga.	vt bend, bow ; vt ka cup, sweep	[ES3], ([UK])
watermark	vesipuit		Puidurike, mis tekib kasvaval puul veesisalduse järsul suurenemisel, nõrgendab puidu koospüsivõimet ja väljendub ebanormaalselt tumedat värvi joonte või täppidena lülipuidus.	vt wood	[TB], [PM]
wavy fibered timber	salmiline puit		Puit, mille kiud astesevad laineliselt või on korrapäratu asetusega.		[TB]
wavy grain	laineline salmilisus		Kiud, mis paiknevad puidus suhteliselt ühtlaste kitsaste lainetena.	vt ka curly grain, rain figure	[TL], [ES12], [UK]
wavy grown timber	vt wavy fibered timber				
weathering	vananemine välis-tingimustes		Puidurike, mis tekib välistingimustes ja seisneb puidu füüsikaliste ja mehaaniliste omaduste halvenemises.		[TB], [PM]
weatherproof material	ilmastikukindel materjal		Materjal, mis on välistingimustele vastupidav.		[TB]
vertical grain timber	vt quarter sawn timber				
vessel	soonrakk		Rakk, mis moodustab lehtpuidu põhiosa, sooned.		[TB]
wet heart	vt watermark				
wetness	vt moisture content				
wetwood	vt watermark				
white hole	hele tõugukäik		Tõugukäik, mille puhul käigu sein on ümbritseva puidu värvusega.	vt bore hole ; vt ka black hole	[ES11]
white rot	valgemädanik		Mädanik, mis on põhjustatud tselluloosi, hemitselluloose ja ligniini kahjustavatest seentest, mille tegevus muudab puidu värvuse tavalisest heledamaks.	vt rot	[ES10]
wild grain	vt wavy grain				

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Eesti k. sün.	Definitsioon	Viited	Allikad
volume	ruumala		Suurus, mis iseloomustab puidu mahtu.	vt scaling, stacking factor ; vt ka length, size, specific gravity, thickness	[TB]
wood	puit		Aine, mis koosneb lignotselluloosist ja asub puudes koore ja säsi vahel, moodustades puittaimede varre, okste ja juurte põhiosa.	vt carbonized ~, compression ~, deteriorated ~, early ~, hard~, heart~, late ~, reaction ~, ripe ~, sap~, soft~, tension ~, watermark ; vt ka ring porous ~	[ES1], [TB]
wood degrade	vt degrade				
wood drawback	vt degrade				
woolly grain	karvane pind		Kahjustus, mille on põhjustanud mehaaniline töötlemine ja kus pinnalt on eraldunud puidukiud.		[TL], [TB]

Kasutatud kirjanduse loetelu

Cabré, Maria Teresa: *Terminology. Theory, methods and applications.*

John Benjamins 1999, Amsterdam

Castle, David: *Consumer Society*. Timber Trades Journal 26.05.2007

Davies, Ivor; **Watt**, Guy: *Making the Grade – A guide to appearance grading UK grown hardwood timber*. Arcamedia 2005

[http://www.forestry.gov.uk/pdf/MTG-WEB.pdf/\\$FILE/MTG-WEB.pdf](http://www.forestry.gov.uk/pdf/MTG-WEB.pdf/$FILE/MTG-WEB.pdf) (30.05.2007)

Erelt, Tiiu *et al*: *Eesti õigekeelsussõnaraamat*. Eesti Keele Sihtasutus 2006, Tallinn

EVS-EN 844-1:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 1: Ümarpuidule ja saematerjalile ühised üldised terminid.

[Round and sawn timber - Terminology - Part 1: General terms common to round timber and sawn timber.]⁸

EVS-EN 844-2:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 2: Ümarpuidu põhiterminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 2: General terms relating to round timber.]

EVS-EN 844-3:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 3: Saematerjali põhiterminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 3: General terms relating to sawn timber.]

EVS-EN 844-4:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 4: Niiskussisaldusega seotud terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 4: Terms relating to moisture content.]

EVS-EN 844-5:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 5: Ümarpuidu mõõtmetega seotud terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 5: Terms relating to dimensions of round timber.]

EVS-EN 844-6:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 6: Saematerjali mõõtmetega seotud terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 6: Terms relating to dimensions of sawn timber.]

EVS-EN 844-7:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 7: Puidu anatoomilise ehitusega seotud terminid.

---

⁸ Antud eurostandardite osades 1-11 sisalduvad puidualased terminid on koondatud ka faili, mille leiab aadressilt jaco.vkhk.ee/internet/materjalid_file2_bv.asp?key=52 (kontrollitud 30.05.2007)

[Round and sawn timber – Terminology – Part 7: Terms relating to anatomical structure of timber.]

EVS-EN 844-8:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 8: Ümarpuidu omaduste terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 8: Terms relating to features of round timber.]

EVS-EN 844-9:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 9: Saematerjali omaduste terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 9: Terms relating to features of sawn timber.]

EVS-EN 844-10:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 10: Värvusrikete ja seenkahjustuste terminid.

[Round and sawn timber – Terminology – Part 10: Terms relating to stain and fungal attack.]

EVS-EN 844-11:2001 Ümarpuit ja saematerjal. Terminoloogia. Osa 11: Putukkahjustuste terminid. [Round and sawn timber – Terminology – Part 11: Terms relating to degrade by insects.]

EVS-EN 844-12:2001 Round and sawn timber – Terminology – Part 12: Additional terms and general index.

Lööve, Triinu. *Veebipõhine spooni ja paindvineerdetailide tootmisel kasutatavate terminite inglise-eesti ja eesti-inglise seletav sõnastik* (magistripjekt). Tartu Ülikool 2006, Tartu **Meier**, Pille (vastutav autor) et al (tõlkijad). *Põhjamaine saematerjal. Männi- ja kuusepuu saematerjali sortimise juhend*. Tallinna Tehnikaülikool, Tallinn (ilumisaasta pole märgitud, trükkis ilumata).⁹

Paragon puidusõnastik aadressil <http://www.maisonparagonhomes.ca/about/glossary.htm> (29.05.2007)

Saarman, Endel; **Veibri**, Udo: *Puiduteadus*. Eesti Metsaselts 2006, Tartu

Tavast, Arvi: *Tellija kriteeriumid tõlke hindamisel ja nende sobivus koolitööde hindamissüsteemi alusena*. Eesti rakenduslingvistika ühingu aastaraamat nr 1/2004, lk 139-153 (seisuga 30.05.2007 kättesaadav aadressil

<http://www.ceeol.com/aspx/getdocument.aspx?logid=5&id=541E3994-1D3D-408A-9989-B91E60A3EAD0>)

Wright, Sue Ellen; **Budin**, Gerhard: *Handbook of Terminology Management. Volume 1: Basic Aspects of Terminology Management*. John Benjamins 1997, Amsterdam

---

⁹ Vastutav autor Pille Meier meier@cc.ttu.ee

Lisa: Eesti Puutöölidu terminibaasi osa. Puitmaterjali omadusi, liike ja kahjustusi käsitleva sõnastiku valmimisel kasutatud kirjed.

Ingl. k. termin	Eesti k. termin	Definitsioon
absolutely dry, ovendry, bone dry	absoluutkuiv	Materjal, millel puudub niiskus
ace knot	küljeoks	Oks, mis on nähtav ühel või mõlemal küljel
active timber infestation	aktiivkahjustus	Kahjustus, mille puhul putukad on elus ja jätkavad puidu kahjustamist
actual size, off(-saw) size	tegelik mõõde (saematerjalil)	Saematerjali mõõde mõõtmishetkel
air dried timber	õhkuiv puit	Puit, mille niiskussisaldus on ligikaudu tasakaalus ümbritsevate loomulike atmosfääritingimustega. Õhkuiva puidu niiskussisaldus on normaalselt 12-18%
annual ring	aastarõngas	kasvurõngas, mis vastab aastasele kasvuperioodile
arris knot	kandioks	Oks, mis on nähtav kandil
bait	aastarõngaste tihedus	Aastarõngaste laiust iseloomustav suurus
bark	koor	Kaitsefunktsiooniga puutüve väliskihit
bark pocket	koorepesa	Koor, mis paikneb osaliselt või täielikult puidus
basic density	baastihedus	Suurus, mis iseloomustab absoluutkuiva puidu massi puidu mahuühikus rakuseinte küllastuspiiril või kõrgemal niiskusel
bast, inner bark	niin	Puittaime koore sisemine, kambiumi peal asuv juhtkoe osa
bastard size	mittestandardne mõõde	Standardile mittevastav mõõde
bend, knee	paine	Jõu mõjul esialgsest kujust kõrvale kaldumine; kõverdumine, kaardumine
biodeterioration	biokahjustus	Välimuse rikutus ja/või tugevusomaduste vähenemine bioloogiliste tegurite mõjul.
black knot	mustoks® kokkukasvamata oks	Oks, mis on vaadeldaval pinnal ümbritseva puiduga kokku kasvanud vähem kui 1/4 ulatuses oma ristlõike ümbermõõdust
black streak	mustvöötsus	Tume tsoon mõne lehtpuuliigi kasvurõngas. Saematerjalis nähtav tumeda vöödina
blackheart	must lülipuit	Mõne puiduliigi (peamiselt saar) lülipuidu ebanormaalne must või tumepruun värvus, mis ei pea olema seotud mädanikuga
blue stain, blueing (puidurike)	sinavus	Seentest põhjustatud värvusriike värvusmuudatusega kahvatusinisest kuni mustani
bordered pit	koobaspoor	Võlvunud siseruumi ja membraaniga poorokaspuidu trahheidi seinas
bore hole	tõugukäik	Putukate tekitatud auk või käik puidus
bound moisture, combined moisture	seotud niiskus	Rakuseinas adsorbeerunud niiskus
bow, sow	pikikaardumus	Puidu kaardumine pikkuses ristsuunas küljega.
boxed heart	varjatud säsi	Säsi, mis on nähtav vaid otspindadel
boxed heart check	radiaalsäsilõhe	Radiaalne otsalõhe, mis väljub säsisist

branch whorl, node	oksamännas	Tüvepiirkond, kus ligikaudu samal kõrgusel paikneb palju oksti.
branched knot	sõrgoks	Sissekasvanud või osaliselt sissekasvanud terve ümar- või ovaaloks maksimaalse läbimõõduga 5 mm
bright timber	värvusriketeta puitmaterjal	Loomuliku värvusega puitmaterjal
brown oak	tamme pruunisuus	Biokahjustus, mis piirdub kasvava tamme lülipuiduga ja mida varases staadiumis iseloomustab pruun leegikujuline värvusmuudatus
brown rot, cubical rot	pruunmädanik	Tselluloosi ja hemitselluloose kahjustavate seente poolt põhjustatud mädanik, millest jääb järgi pudedad jäägina kahjustamata ligniin
brown streak	pruunlaiksus	Värvusriike pruunikate leegikujuliste laikudena. Esineb ainult pärast langetamist
buckle	muhk (puidurike)	Paisunud koht ümarpuidu ümaral välispinnal. Võib viidata nähtamatule oksale, võõrkehale jne
burl, knur, knurl	sõlm (puidurike)	Paksendus vesivõsude rühma, uinuvate pungade või võimalike võsude ümber
burr, knar, knur, snag	pahk	Suur puitunud kasvund sasisalmilisusega ja iseloomuliku kujuga
butt rot	tüükamädanik	Mädanik, mis piirdub tüve tüükaosaga ja esineb tavaliselt kasvaval puul
buttress	rõhtjuur	Esiletungiv ribi tüve alumises osas.
cambium	kambium	Koorealune õhuke pooldumisevõimelistest rakkudest kude, mille abil toimub puu jämeduskasv; mähk
carbonized wood	puidu söestumus *e.k. otsing: söestunud puit	Puidu pinna osaline söestumine *e.k. otsing: Välgulöögi või tulekahju tõttu osaliselt põlenud puit
cat's paw	silmokste kogum	Tihedalt üksteise kõrval paiknevate silmokste grupp. Esineb tavaliselt tammel
check, hair surface crack	juuslõhe	Kiudude eraldatus, mis ei läbi spoonikihti
checking	lõhenemine	Lõhede moodustumine
chinese moustache	oksavolt	Ovaalse kujuga moodustis õhukese koorega lehtpuidu ümaral välispinnal, mis viitab sisemisele tunnusele, tavaliselt oksale
clean (clear) timber, clear, firsts	kõrgekvaliteetne saematerjal	Väheste puiduriketega defektivaba saematerjal
coarse grain	hõre tekstuur	Üksteisest suhteliselt kaugel asetsevate joontega tekstuur
coarse texture	jäme tekstuur	Suhteliselt suurte puidurakkudega ja/või laiade või korrapäratute kasvurõngastega tekstuur
common, dunnage	madalakvaliteetne saematerjal	Ettenähtud kvaliteeditingimustele mittevastav saematerjal
compression wood, tenar	ränipuit	Reaktsioonipuit, mis moodustub enamasti okaspuude okste alumistel külgedel ja viltustel või kõveratel tüvedel
concave profile	nõgus profiil	v "profiil"
convex, hog-back	kumer	Materjali kaardumist iseloomustav mõiste, kui materjali keskosa ulatub servadest kõrgemale
covered knot	nähtamatu oks	Oks, mis ei ole nähtav ümarpuidu välispinnal
crack	välislõhe	Lõhe, mis on nähtav välispinnal. Välislõhe võib jätkuda otsalõhena
curl, dip grain, plume, scroll	looge	Aastarõngaste paikne kõverdumine okste või mõlu tagajärjel
curly grain, curly figure	sasisalmilisus	Tihe ja korrapäratu kiudude paiknemine

cut, shear, trim, kerf	lõige	Lõikamine või materjali purunemine tema ühe osa nihkumise tõttu teise osa suhtes
dead knot, black knot	kokkukasvamata oks	Oks, mis on vaadeldaval pinnal ümbritseva puiduga kokku kasvanud vähem kui 1/4 ulatuses oma ristlõike ümbermõõdust
deciduous wood, softwood	okaspuit	Okaspuu puit
deciduous wood, hardwood	lehtpuit	Lehtpuude puit
degrade	kvaliteeti halvendama	Kvaliteeti ebasoodsalt mõju
depitching, deresination	vaigu eemaldamine	ei ole
deteriorated wood	kahjustatud puit	Bioloogilise, mehaanilise vm kahjustusega puit
dimension stock	mõõdusaetud saematerjal	Saematerjal, mis on saetud täpsesse mõõtu kindlal eesmärgil
dimension timber	mõõdusaetud puitmaterjal	Puitmaterjal, mis on saetud täpsesse mõõtu kindlal eesmärgil
doatiness	kirjumädanik	Mädanik, mida iseloomustavad puidu kõvaduse vähenemine ja kirju värvus
dote	varane mädanik (puidurike)	Mädaniku varane staadium, mida iseloomustavad puitu tekkinud värvunud laigud või vöödid. Puidu tekstuur ja tuevusomadused ei ole oluliselt muutunud
double pith	kaksiksäsi	Kahe või enama säsi iseseisvad aastarõngad, mis on sortimendi välises osas ümbritsetud ühiste aastarõngastega
druxiness, firm red heart	lülipuidumädanik	Mädanik, mille kahjustus piirdub lülipuiduga
dry, dead	kuiv	Etteantud madala niiskusega kuivanud/kuivatatud materjal
drying fissure, drying check, seasoning check	kuivamislõhe	Puidu kuivamisel sisepingete mõjul tekkiv lõhe
durability	vastupidavus	ei ole
eccentric pith	nihkunud säsi	Säsi, mis paikneb märgataval kaugusel ümarpuidu ristlõike geomeetrilisest tsentrist
edge knot, margin(al) knot	servaoks	Oks, mis on nähtav ühel või mõlemal serval
edge shake	servalõhe	Lõhe, mis on nähtav serval ja võib olla nähtav ka otsal
elongation, stretch	venivus	Pikenemine tõmbejõu mõjul
end shake	otsalõhe	Lõhe, mis on nähtav otspinnal. Ümarpuidul võib jätkuda välislõhena. Saematerjali puhul võib ulatuda ka küljele või servale
end use moisture content	ekspluatatsiooni-niiskus	Lõppkasutuse keskkonnale vastav niiskussisaldus
epicormic shoot	vesivõsu	lopsakas võsu tüvel või võras
equilibrium moisture	tasakaaluniiskus	Niiskussisaldus, mille puhul kindlaksmääratud keskkonnatingimustes puit ei anna ära ega võta juurde niiskust
exogens	maltspuidust puitmaterjal	Lülipuiduvaba puitmaterjal
exposed pith	nähtav säsi	Säsi, mis on nähtav küljel või serval või kogu ulatuses
face shake, shell shake	küljelõhe	Lõhe, mis on nähtav küljel ja võib olla nähtav ka otsal
face, tapping cut	karr	Tüvesse vaigutuseks tehtud sisselõige
face, tapping cut, blaze	karr	Tüvesse vaigutuseks tehtud sisselõige

false heart, false heartwood, black heart	väärlülipuit	Tüve sisemine osa, mis on ebanormaalse värvusega. Esineb sageli puiduliigil, mille malts- ja lülipuidul puudub märgatav värvuse erinevus. Värvus on tingitud looduslikest põhjustest nagu külm või ebanormaalsed kasvutingimused
feature	tunnus	Puidu füüsikaline, morfoloogiline või kasvamisega seotud omadus, mis võib mõjutada ta kasutamist
felting, matting	põimumine	Omavahel tihedalt seostumine
fiber locking	kiudude seostumine	Kiudude põimumine järgneva sidemete moodustumisega
fiber alignment	kiudude suund	Kiudude paiknemise peamine suund
fibre pattern	kiuline struktuur	Struktuur, milles võib eristada kiudude paiknemist
fibre saturation point	rakuseinte küllastuspiir	Puidu seisund, mille puhul rakuseinad on niiskusest küllastunud, kuid rakuõõntes niiskust puudub
fibre, fiber, grain	kiud	Pikk kitsas rakk (või rakukimp), mis on puidu põhikoostisosaks
fine grain, close grain	tihe tekstuur	Tihedalt paiknevate joontega tekstuur
fireproof	tulekindel	Vastupiav tulele
firm knot	kõva mädaoks	Oks, milles mädanik hõlmab üle 1/3 oksa lõikepinnast ?
fissure, check, rift, crackle, splitting	lõhe	Puidu lõhang piki kiudu
fissure, rift, slit, crack	pragu	Lõhe, pilu või mõra
fleck (puidurike)	plekilisus	Plekkidega kaetus
fluting (puidurike)	kurmulisus	Ümarpuidu tüüakus, kus tüükaosa on ristlõikes korrapärase tähtjas-sagaralise kujuga
foxy	mädanikust kahjustatud	Seente või teiste mikroorganismide toimel pehmenenud, massi ja tugevust kaotanud või tekstuuri ja värvust muutnud
free moisture	vaba niiskus	Niiskus, mis paikneb rakuõõntes ja rakkudevahelistes tühemikes
frost crack	külmalõhe	Radiaalne, maltspuidust säsi suunas ja pikisuunas kulgev lõhe, mis on tekkinud külma mõjust kasvavale puule
fully quarter sawn timber	täisradiaalne saematerjal	Saematerjal, mille säsi kiirte ja külje vaheline nurk on 10° või väiksem. Juhul, kui säsi kiired ei ole nähtavad - saematerjal, mille kasvurõngaste puutuja ja külje vaheline nurk on 80° või suurem
green density	värskeltraitud puidu tihedus	Tihedus pärast langetamist, mis olenevalt puiduliigist ja niiskusest võib olla piirides 600 - 1000 kg/m ³
green moisture	värskeltraitud puidu niiskus	Niiskus pärast langetamist, mis sõltuvalt puiduliigist, kasvutingimustest ja aastaajast võib olla piirides 40 - 110%
green timber	toores puit	Puit, mida ei ole kuivatatud rakuseinte küllastuspiirini või alla selle
growth ring, growth layer	kasvurõngas	Puidukiht, mis moodustub ühe kasvuperioodi jooksul
hairiness, fluffiness	karvasus	Materjali pinnast väljaulatuv kiud
heart shake, heart check	säsilõhe	Radiaalne otsalõhe, mis väljub säsi
heartwood, duramen	lülipuit	Tüve sisemine osa, mis kasvavas puus ei sisalda enam elusrakke ja on lakanud juhtimast mahla. Sageli tumedama värvusega kui maltspuit. Alati ei ole maltspuidust selgelt eristatav
hog	lābipaine	Toote või katsekeha paindumine koormuse mõjul

hogged	köver	Mitte sirge, vaid kaari, lookeid, jõnkse vms omav
hollow knot	õõnesoks	Õõnsusega oks
hollow pith	õõnessäsi	ei ole
honeycombing hollowhorning	kuivamislõhede tekkimine	Lõhede tekkimine puidus kuivamisel sisepingete mõjul
hygroscopic moisture, air dry moisture	hügroskoopsus- niiskus	Niiskus, mille võib hügrokoopne materjal omastada ümbritsevast õhust
inbark	tume mõlu	Tume pindmine haavand, mis on puu kasvamisel täielikult või osaliselt sulgunud
included sapwood, double sapwood, blea	korduv maltspuit	Lülipuidus esinev täielik või mittetäielik rõngas, millel on maltspuidu värvus ja omadused
indent, kerf	sälk	Sisseraie, sisselõige või täke
ingrown bark	sissekasvanud koor ® koorepesa	Koor, mis paikneb täielikult või osaliselt puidus
inside bark (puidu mõõde)	kooreta	Kasutatakse selgituseks, et mõõtmistulemus ei sisalda koort
intergrown knot, encased knot, enclosed knot, blind knot	umboks	Koorega ümbritsetud oks
kiln brown stains	puidu tumenemine kamber- kuivatamisel	Puidu värvusmuudatus termokeemiliste reaktsioonide tulemusena
knee timber	kaldkiuline puit	Puit, mille kiudude suund kaldub kõrvale pikiteljest
knot cluster	koondoksad	Oksad, mis paiknevad selliselt, et naaberokste vahel kiudude normaalne suund ei ole taastunud. Tavaliselt peaks kaugus naaberokste vahel olema väiksem kui saematerjali laius või alla 150 mm, kui saematerjal on kitsam kui 150 mm
knot, knur, knurl, snub	oks	Oksa osa, mis paikneb puidus Saksa ja eesti keeles kasutatakse sama terminit nii kogu oksa kui ka puidus paikneva osa kohta oksast
latewood, summerwood	sügispuut	Kasvurõnga osa, mis on moodustunud vegetatsiooniperioodi hilises staadiumis. Sageli suurema tihedusega ja tumedam kui kevadpuut
layer, ply, strand, tier	kiht	Millegi peal, all või vahel asetsev suhteliselt ühtlase koostise või omadustega ainehulk, mille paksus on hrl muudest mõõtetest väiksem
length	pikkus	Lühim kaugus otste vahel
light fastness	valguskindlus	materjali fotokeemiline püsivus
lightning crack	välgulõhe	Välgulöögist tekkinud välislõhe
long grain	kiudude paiknemine pikisuunas	v "kiud", "kiudude suund"
loose knot	irdoks	Surnud oks, mis ei ole tugevalt seotud ümbritseva puiduga
matched lumber	sulundatud saematerjal	Punnitud saematerjal
middlings	keskmise kvaliteediga saematerjal	Keskmise sordilisusega saematerjal
mo(u)ld	hallitus	Villataoline või pulberjas seeneniidistik, mis võib niisketes tingimustes moodustuda puidu pinnale
moisture, wetness	niiskus	Niiskuse mass puidus väljendatuna protsentides puidu absoluutkuivast massist.

neat size, down size	täpne mõõde	Mõõdetava objekti tegelik mõõde mõõtmishetkel
nominal size, basic size	nimimõõde	Mõõde, mis iseloomustab saematerjali või mis on saematerjalile kindlaks määratud kindla niiskuse juures
open grain	poorne tekstuur	Paljude pooridega tekstuur
outer bark	corp	Korkkoest koosnev puukoore väline surnud osa
over bark size	koorega mõõde	Kasutatakse selgituseks, et mõõtmistulemus sisaldab ka puidukoort
overall size	gabariitmõõde	Vaadeldava objekti suurim piirmõõde
oxidation stains	keemilised värvusrikked	Värskelt raiutud puidu ebanormaalne, keemilise või bioloogilise tekkega ühtlane värvus, enamasti seotud parkainete oksüdatsiooniga
pattern	muster	Puidu tekstuur e. puidukiri
pin	peenike oks	Väikese läbimõõduga (alla 5 mm) oks
pin knot	silmoks	Sissekasvanud või osaliselt sissekasvanud terve ümar- või ovaaloks maksimaalse läbimõõduga 5 mm
pith knot	väljalangenud südamikuga mädaoks	ei ole
pith, duramen	säsi	puutüve keskosas paiknev õhukeseseinalistest rakkudest koosnev kude
pitting	poorsus	soonte osatähtsust puidu pinnal iseloomustav karakteristik
plain sawn timber, flat sawn timber, slash sawn timber	tangentsiaalsaematerjal	Saematerjal, mille külg on risti või ligikaudu risti säsikiirtega. Juhul, kui säsikiired ei ole nähtavad – saematerjal, mille külg on tangentsiaalsuunas või ligikaudu tangentsiaalsuunas kasvurõngastele
plum figure	ebaühtlane tekstuur	Tekstuur, mille puhul toote esipinna komplekteerimine raskendatud
pocket rot	pesamädanik	Mädanik, mille puhul kahjustus piirneb väikese, tavaliselt läätsekujulise piirkonna või pesaga
pore, pit	poor	Väike õõs või tühik; taime rakukesta ava
prepared timber, blank	töödeldud saematerjal	Saematerjal, mis on eksploatatsiooniniiskuse juures järgatud pikkuses ja/või mille üks või enam pindu on töödeldud vastavalt kooskõlastatud lubatud hälvetele
preservative treatment	kaitseimmutus	Puidu immutamine puidukaitsevahendiga puidu vastupidavuse suurendamiseks biokahjustustele
quartered timber, comb grain timber, edge grain timber, rift sawn timber, vertical grain timber	radiaalsaematerjal	Saematerjal, mille külg on tangentsiaalsuunas või ligikaudu tangentsiaalsuunas säsikiirtele. Juhul, kui säsikiired ei ole nähtavad – saematerjal, mille külg on risti või ligikaudu risti kasvurõngastega.
rain figure	laineline tekstuur	Korrapärase salmilisusega tekstuur
raised grain	laineline kiud	Metsamaterjali pinnakaredus, kui pinnalt osaliselt eraldunud puidukiud paiknevad tihedalt üksteise kõrval
ray	säsikiir	radiaalse paigutusega anatoomiline element tüves, mis täidab transpordi- ja säilitusfunktsiooni
reaction wood	reaktsioonpuit	Tavalisest erinevate anatoomiliste tunnustega puit, mis moodustub enamasti viltustel tüvedel või paindunud okstel ja mille abil puu püüab taastada normaalset asendit. Lehtpuudes esineb reaktsioonpuit tõmbepuiduna ja okaspuudes ränipuiduna
recess, slot, split	pilu	Kitsas piklik ava või pragu
red heart	punasüdamik	Punane või pruun värvusriike, mis esineb teravalt piiritletuna tüve ristlõike keskosas

red stain (puidurike)	pargend	Punakas või sinakaspruun keemiline värvus, mis tekib puidu pinnakihi parknireda oksüdeerumisel
refuse, degrade, cull, brack	praakmaterjal	Ettenähtud kasutamiseks kõlbmatu materjal
regular sized timber, dimension timber	standardmõõtmega puitmaterjal	Standardile vastavate mõõtmetega puitmaterjal
regularized timber	kalibreeritud saematerjal	Saematerjal, mis pärast kuivatamist eksploatatsiooniniiskusele on töödeldud paksuses ja/või laiuses vastavalt kindlaksmääratud kitsastele lubatud hälvetele
reject(s)	hülg ® sortimisjääk	Toormest sortimisel eraldatav põhitoodanguks kõlbmatu osa
rejected board	praaklaud	Ettenähtud kasutamiseks kõlbmatu laud
relish	õõs	Tühemik puidus vm materjalis
remedial treatment	korrektiivimmutus	Puidu immutamine pärast paigaldamist eksploatatsioonitingimustesse bioloogilise riknemise peatamiseks ja/või edasise riknemise vältimiseks
repair coat	paranduspinnakate	Riket kõrvaldav pinnakate
resin canal, resin duct, gum duct	vaigukäik	osale okaspuudest iseloomulik vertikaalne või horisontaalne hrl vaiguga täidetud kanal
resin pocket	vaigupesa	Läätsekujuline õõnsus puidus, mis sisaldab või on sisaldanud vaiku
resin, rosin, pitch	vaik	orgaanilist pärit-olu, hrl läbipaistev, viskoosne vedelik või tahke amorfne aine
rifle, slot	õnar	ei ole
rift sawn	radiaalselt saetud	Valdavalt radiaalsuunas saetud
ring porous	rõngassooneline	lehtpuit, mille aastarõnga kevadpuidus paiknevad rõngana jämesooned
ring shake, round shake, burst check	ringlõhe	Lõhe, mis kulgeb mööda kasvurõngast
ripe wood	küpspuit	Tüve keskosas paiknev madalama niiskusesisaldusega puit
rippling, hogging, buckle	kaardumine	Puidu deformeerumine töötlemisel ja/või kuivatamisel ja/või ladustamisel
rippling, ripples, buckle, hogging	kõmmeldumine	Puidu kaardumine laiuses
rippling, ripples, buckle, warp, hogging,	kõverdumine	Kõveraks tõmbumine
rope	kõietaoline tekstuur	TK-ei tea
rose, knob	oksamuhk	Kontsentrilised koorevoldid, mis viitavad sisemisele tunnusele, tavaliselt oksale
rot, punk	mädanik	Puidu lagunemine seente või teiste mikroorganismide toimel, mille tulemusena puit pehmeneb, toimuvad massi ja tugevuse kaotused ning sageli tekstuuri ja värvuse muudatused
rotten knot, unsound knot, (US) punk knot	mädaoks	Mädanikust kahjustatud oks
rough sawn timber, rough timber	töötlemata saematerjal	Kindlaksmääratud lubatud hälvetega saematerjal, mis ei ole läbinud järgnevat masintöötlust.
rough, scuffed	kare	(pinna kohta) mittesile, krobeline
rough-dry size	kuivmõõde	Kuiva puidu mõõde

round knot	ümaroks	Oks, mille suurima ja vähima läbimõõdu suhe ei ole suurem kui 2
sapwood	maltspuiduline puu	Puu, mille puit on kogu ulatuses maltspuiduline
sapwood rot	maltspuidu mädanik	Mädanik, mille kahjustus piirdub maltspuiduga
sapwood, sap, alburnum	maltspuit	Tüve välimine osa, mis kasvavas puus sisaldab elusrakke ja juhib mahla. Sageli heledama värvusega kui lülipuit. Alati ei ole lülipuidust selgelt eristatav
sawn timber, lumber, plank timber	saematerjal	Puiduosad, mis on saadud suuremate mõõtmega palkide või massiivpuidu pikisaagimisel või freesimisel järgneva võimaliku järkamise ja/või masintöötusega vajaliku kvaliteedi tagamiseks
scaling	puidu mahu mõõtmine	Puidukoguse määramine puidu mõõtmete järgi
scant	lühike saematerjal	Kindlaksmääratud pikkusest lühem saematerjal
scar	mõlu	Pindmine haavand, mis on puu kasvamisel täielikult või osaliselt sulgunud
seconds	teise sordi tooted	Normaalsest madalama kvaliteediga tooted
shake	pikilõhe	Pikitelje suunaline lõhe
shipping dry timber	transportkuiv puit	Puit, mille niiskussisaldus on küllalt madal selleks, et piirata värvusmuudatusi, hallitust ja seenhaigusi transpordil. Normaalselt on transportkuiva puidu niiskussisaldus 18-22%
shipping moisture	transportniiskus	Niiskussisaldus, mis on küllalt madal selleks, et piirata puidu värvusmuudatusi, hallitust ja seenhaigusi transpordil. Normaalselt on transportkuiva puidu niiskussisaldus 18-22%
shorts	alamõõduline saematerjal	Normaalpikkusest väiksema pikkusega saematerjal
shrinkage, shrink	kahanemine	Lineaarmõõtmete ja mahu vähenemine
single knot	hajuoks	Oks, mis paikneb selliselt, et vahemikus kuni järgmiste oksteni on kiudude normaalne suund täielikult taastunud. Tavaliselt peaks kaugus naaberokste vahel olema suurem kui saematerjali üksuse laius või üle 150 mm, kui saematerjal on laiem kui 150 mm
size, dimension	mõõde	Keha (ka ruumi) suurust iseloomustav näitaja
slanting shake, oblique shake	kaldlõhe	Küljel ja/või serval nähtav lõhe, mis paikneb kandi suhtes nurga all
slash knot, horn knot	sarvoks	ei ole
slope of grain, spiral grain	kaldkiulisus	Kiudude suuna kõrvalekalle materjali üksuse pikiteljest
sloping grain, cross grain, diagonal grain, oblique grain, roey grain	kiudude kalle	Kiudude orientatsiooni kõrvalekalle pikisuunast
smooth	sile	tasane, ilma väljaulatuvate osade ja konarusteta pind
snaking, rippling, ripples, fiddleback figure	lainelisus (saematerjal)	Defektsest saagimisest tingitud laineline pind.
soft rot	pehmemädanik	Tselluloosi ja hemitselluloose kahjustavate mikroosakeste poolt põhjustatud mädanik, mis halvendab märgatavalt puidu tugevusomadusi. Tekib enamasti juhul, kui puit on kokkupuutes maapinna või veega
sound knot	terve oks	Oks, millel puuduvad mädaniku tunnused
specific gravity	erikaal	Aine ruumalaühiku kaal

spike knot	pikkoks	Oks, mille suurima ja vähima läbimõõdu suhe on suurem kui 4
splay knot	tiiboks	Kandioks, mis on lõigatud selliselt, et küljel on oksa suurima ja vähima läbimõõdu suhe suurem kui 4
splay knot, horn knot, slash knot	põikoks	Oks, mis ulatub ühe ja sama külje kahele kandile
spongy pith	urbne säsi	õhukeseseinalistest, suure läbimõõduga parenhüüm-rakkudest koosnev säsi
springwood, early wood	kevadpuut	Aastarõnga suuremarakuline, kevadel moodustunud osa
square edged timber, square sawn timber, scantlings	servatud saematerjal	Täisnurkse ristlõikega saematerjal, millel võib olla lubatud ka poomkant kindlaksmääratud koguses
stacking factor	täitetegur	Suurus, mis näitab ruumala täitumise astet
stain	värvusriike	Igasugune puidu loomulikust värvusest kõrvalekalduvus, mis ei ole seotud tugevuse vähenemisega Frischholzfeuchte f
star shake, (US) star check	liitsäsilõhe	Kaks või enam säsilõhet. Saksakeelset terminit "Kreuzriss" kasutatakse juhul, kui on tegemist ainult kahe säsilõhega.
stellate pith	tähekujuiline säsi	hulknurkse, tähtja ristlõikega säsi
stem, stick	tüvi	Ülalpool maapinda paiknev puu osa ilma oksteta
stress concentration	pingete kontsentratsioon	Pingete järsk suurenemine kohtades, kus keha kuju muutub (avade äärtel, sisselõigete ääres)
stripe figure, ribbon figure	triibuline tekstuur	troopiliste puiduliikide puidus esinev vihma- ja kuivaperioode kajastavate triipudega tekstuur
stop	kitsendus	Tüve läbimõõdu järsk vähenemine, näiteks jämeda oksa juures
structural timber, structural lumber	ehituspuut *e.k. otsing: konstruktsioonpuut	Ehituskonstruktsioonides kasutatav puut
stump	känd	Puuosa, mis jääb pärast langetamist maapinda ja maapinnast ülespoole
surface soundness	pinnatugevus	Vastupanuvõime pinnale mõjuvatele jõududele
surface, plane	pind	Väliskihit, pealmine kiht
surfaced lumber, shaved lumber, dressed lumber	hõõveldatud saematerjal	Saematerjal, mida on hõõveldatud
swelling	pundumine	Puidu mõõtmete suurenemine niiskussisalduse suurenemisel
taper	koondelisuus	Läbimõõdu järkjärguline ühesuunaline muutus ümarpuidu pikisuunas
target size	sihtmõõde	Pärast töötlemisprotsessi (kindlaksmääratud niiskusel) soovitud lubatud hälbega mõõde
tension wood	tõmbepuut	Reaktsioonpuut, mis moodustub enamasti lehtpuude okste ülemistel külgedel ja viltustel või kõveratel tüvedel
texture, figure, grain	tekstuur	Puidu nähtav eripära, mis on määratud ta anatoomilise ehituse ning kasvurõngaste laiuse ja reeglipärasusega
thickness, caliper	paksus	Ristlõike vähim mõõde
timber, timbering	metsamaterjal	Puut kasvavate või langetatud puudena või nende töötlemissaadustena.
tooth marks	hambajäljed	Lõikepinnal lõikamisel lõikeriista poolt põhjustatud jäljed
torn grain	pinnulisus	-pinnakaredus, kui pinnalt osaliselt eraldunud puidukiud paiknevad tihedalt üksteise kõrval

transverse shake, thunder shake	ristlõhe	Pikiteljega ristsuunaline lõhe
transversing crack, split	läbiv lõhe	Lõhe, mis ulatub ühelt pinnalt teisele
transversing knot	läbiv oks	Oks, mis on nähtav saematerjali kahel vastaspinna
treated timber	konserveeritud puit	Antiseptikumiga immutatud puit
trunk timber, bodywood	tüvepuit	Jäme ümarpuit või saematerjal
twist, cast	keerdumus	Puidu pikisuunaline spiraalne deformatsioon
uncovered knot	nähtav oks	Oks, mis on nähtav ümarpuidu ümaral välispinnal
unedged timber, waney-edged timber, uncut	servamata saematerjal	Paralleelsete külgpindadega saematerjal, mille üks või mõlemad servad on saagimata või on poomkant lubatud normist suurem
upset	põiklõhe	Pikiteljega ristsuunaline lõhe
wane	poomkant	Tüvepinna osa koorega või ilma kooreta saematerjali mingil küljel või serval.
warp, cast, crook	kaardumus	Puidu deformatsioon, mis on tekkinud töötlemisel ja/või kuivatamisel ja/või ladustamisel
warp, crook, sweep, hog, knee	kõverus	Ümarpuidu pikitelje kõrvalekalle sirgjoonest
warp, cup, cast	kõmmelduma	Kaarduma laiuses
wavy fibered, wavy grown (puidurike)	salmiline	Laineliste või korrapäratu asetusega kiududega
wavy grain, swirl, swirl grain, wild grain (puidurike)	salmilisus	Puidukiudude laineline või korrapäratu asetus
weathering	vananemine välistingimustes	Puidu füüsikaliste ja mehaaniliste omaduste halvenemine välistingimustes
weatherproof	ilmastikukindel	Välistingimustele vastupidav
vessel	soonrakk	lehtpuidu soont moodustavad rakud
wetwood, wet heart, watermark (puidurike)	vesipuit	lülipuidu ebanormaalselt tumeda värvusega alad, mis tekivad kasvaval puul veesisalduse järsul suurenemisel
white hole	hele tõugukäik	Tõugukäik, mille puhul käigu sein on ümbritseva puidu värvusega
white rot	valgemädanik	Mädanik, mis on põhjustatud tselluloosi, hemitselluloose ja ligniini kahjustavatest seentest, mis muudavad puidu värvuse tavaliselt heledamaks
volume	ruumala	Maht
wood degrade, wood drawback	puidurike	Puitmaterjali väärtust halvendav puidukoe ehituse kõrvalekalle või kahjustus
wood, timber	puit	Peamiselt puitunud rakkudest koosnev puittaimede varre, okste ja juurte põhiosa
woolly grain	pinna karvasus	Puidu pinnakaredus, kui pinnalt on eraldunud puidukiud